

NAŠ OTROK DANES

JELKA CVELBAR

Po naravi sem sicer optimist in z leti vse bolj zaupam tudi v božjo previdnost, vendar je moj vtis o mestu, ki naj bi ga otroci imeli v naših družinah in družbah predvsem ta, da so otroci prevelikokrat v napoto. Res je, to ne velja za vse družine in za vse otroke, vendar takih, ki ne ljubijo svojih otrok na pravi način, je vse preveč. Otrok je naša projekcija v prihodnost in kot tak sled našega življenja med znanjci, da ne omenimo njegove pravice samostojne osebnosti do vsestranskega razvoja. Razne "magna cartae" in "statuti" o otrokovih pravicah bodo dejavni, ko jih ne bomo le brali na papirju, marveč jih bomo nosili v srcu. Dragocenost otrokovega življenja gane danes le malo ljudi: njegovo vzgojo nekontrolirano prepuščamo medijem, največje vrednote kupujemo z denarjem, tudi svojo premajhno pozornost do sinov in hčera odkupujemo z njim... Ne mislim, da je stvar nepravilna, kajti so vzgibi, ki kažejo, kako se rojevajo nove družine, ki znova postavljajo na prvo mesto duhovne vrednote in jih ekonomski položaj (ali standard, kateremu bi se morali zaradi številnosti družine odpovedati) ne ovira pri rojevanju otrok (kljub kritikam in negodovanju okolice, ki jih ima navadno za neodgovorne, že ko si "privoščijo" tretjega otroka). Toda trenutno je odnos človeka do otrok v naši družbi neprimeren in iz te neprimerne raste, po mojem mnenju, nesposobnost konkretnega in jasnega sodelovanja s šolo (starši včasih sami ne vedo, kaj hočejo, in jih bolj skrbi, če se bo pouk začel ob 8. ali ob 8. uri in 15 minut, kakor da bi resnično sodelovali pri vzgoji in izobraževanju ter vsebinah, ki naj bi jih njihovi otroci sprejemali). Tudi sam pristop staršev navadno ni pristop dobrovoljnega sodelovanja s šolo za to, da bi nudili otrokom vse, kar jim pritiče, marveč bolj neka nezdrava in negativna kritičnost, sama sebi zadostna, ki ima namen povzdigniti starša - kritika v protagonista.

V naši "lokalni" družbi, ki zelo poudarja naprednost in mrzi njeno nasprotje, je odnos do Cerkve kot institucije še posebno problematičen. Še vedno (čeprav morda ne toliko kot včasih) je pristop širše okolice do dejavnih vernikov negativen, še vedno dobijo oznako "nazadnjakov", "cerkvenih miši", "klerikalcev" ali še celo "belih". Pa tudi sami obiskovalci cerkve niso najbolj navdušeni razlagalci svoje pripadnosti veri v strahu, da ne bi bili "nazadnjaški".

Marsikaj verskega in cerkvenega gre po poti podegovane tradicije ali filozofije "Boga sicer ni, vendar nikoli ne veš" - tako si v svoji preprostosti razlagam dejstvo, da nekateri tudi sicer neumni starši priredijo celo gostijo za krst, prvo sv. obhajilo in birmo, potem pa do poroke nič in po tem še večji nič...

Kar pa se tiče odnosa šole in Cerkve do staršev, je po mojem v našem malem okolju pomanjkljiv. Obe se premalo dejavno vključujeta v to, kar na teritoriju že obstaja. Obe težko sodelujeta s starši in med seboj (kar se mi zdi za slovenskost zelo negativno) in včasih delata na novo (že obstoječe) pobude, za katere nam manjka predvsem osnovna prvina - otroci.

STRAN 2

OLIMPIJSKE IGRE: ŠTART!

SREČNO, ATLANTA!

SAŠA RUDOLF

Igre stoletnice - igre potrošniškega razmetavanja, obenem pa zelo verjetno zadnje brezplačne za milijarde TV gledalcev po vsem svetu.

Sentimentalna navezanost na preteklost, na tradicijo, ni imela ob dokončnem prodoru filozofije "vse za danes" nikakršne možnosti, da bi pri izbiri gostitelja jubilejnih iger prevladala nad ekonomsko računico. Zato tudi dosledna odločitev, da so igre v Atlanti, mestu Coca-Cole, ki predstavlja simbol ne le potrošništva, pač pa sponzorstva in prihodnosti vrhunskega športa, in ne v Atenah, domovini preteklosti.

Podobno kot pred 12 leti v Los Angelesu so organizacijo v celoti poverili zasebnikom, kar pomeni, da stroški niso in ne bodo bremenili davkoplačevalcev, da ob koncu ne bo običajnih visokih izgub, pač pa dobiček, ki ga bodo vložili v razvoj športnih dejavnosti v manj razvitih dr-

žavah. Če bo pri tem prišlo do diskriminacij med športnimi panogami, da bodo atleti, plavalci in košarkarji tekmovali v najboljših pogojih v moderno zgrajenih stadioni pred stotisoči gledalci, dvigalci uteži, rokoborci in lokostrelci pa v odročnih, na hitro postavljenih tekmovališčih le pred nekaj stotinami navdušencev, se verjetno nihče ne bo škandaliziral, čeprav je v olimpijski listini vsaka diskriminacija strogo prepovedana.

Na videz bo vse lepo in prav: na bojkote, ki so označevali montrealске, moskovske in losangeleške igre, smo pozabili, prav tako na doping v Seulu in na poboj izraelskih športnikov v Münchnu, saj organizatorji zagotavljajo, da so poskrbeli tako za nadzor nad poživili kot za varnost nastopajočih, njihovih spremlje-

valcev in gledalcev. Toda na kožo športnikov in športnic, ki bodo živeli v olimpijski vasi povsem odrezani od sveta in vsakodnevnega življenja, v svojevrstnem zlatem zaporu. Časa za medsebojne

stike in navezavo prijateljev bo bolj malo, saj na modernih igrah ni dovolj sodelovati, pač pa je treba zmagati. Olimpijska zlata kolajna ni le status simbol, pač pa izredno dobra naložba, ki zmagovalcu, navkljub pravilom o amaterstvu, navrže milijonske (dolarske) nagrade.

Atlanta 1996 bo zadnja vrhunska športna prireditev, ki si jo bomo brezplačno ogledali na televizijskih zaslonih. Svetovne javne radiotelevizijske družbe, skupno z ameriškima zasebnima kolosoma ABC in NBC, ne bodo mogle več konkurirati s televizijskimi mogočnejši, ki so monopolizirali satelitsko in kabelsko televizijo. Že prihodnje svetovno nogometno prvenstvo, ki bo čez dve leti v Franciji, si bomo lahko ogledali le preko "pay TV", saj je avstralski magnat Mardock odkupil televizijske pravice za štirikrat tolikšno ceno, kot so jo lahko ponudile svetovne javne televizijske družbe.

O DRUŽBENEM GOSPODARSTVU SLOVENCEV V ITALIJI

Glavnina t.i. družbenega gospodarstva Slovencev v Italiji, ki predstavlja pomemben del gospodarske osnove naše narodnostne skupnosti, se danes spopada z resno krizo. Največje težave preživlja Tržaška kreditna banka, ki je, kot znano, srce tega gospodarskega sistema. Zaradi velikih izgub je v njeno lastništvo že vstopila italijanska banka, ki danes kontrolira

približno 44 odstotkov delnic, a kaže, da težav še ni konec, tako da je njen slovenski oziroma manjšinski značaj vse bolj ogrožen, saj se že govori o zahtevi po novem, zelo visokem višanju kapitala. Omenili pa bi lahko tudi druge primere, vse do grozljivih vsot, ki kot hipotekarna posojila bremenijo stavbe, ki so jih naši dedje gradili za skupne potrebe.

STRAN 2

02 D.L. ZAKAJ JE LONDON KLONIL?

SARAJEVO: MESTO
JE PORUŠENO,
TODA LJUDJE
SE GIBLJEJO,
DELAJO, HLAŠTAJO
ZA ŽIVLJENJEM...

03 intervju INŽ. HILARIJ ROLIH

Peter Štefanović
SARAJEVO - ŽELJA PO ŽIVLJENJU

06 Egidij Vršaj ČIMPREJ V EZ IN NATO

Rudolf Klinec - Iz dnevnikov
RAZMEJITVENA KOMISIJA V GORICI

08 Erik Dolhar KONEC LETOŠNJIH MATUR

09 NOVI ŽUPNIK V BAZOVICI

Marko Tavčar
SEGHIZZI: VELIK SLOVENSKI USPEH

11 Jurij Paljk BO PRODI REŠIL LETALIŠČE?

M.T.
POMEN AJDE DANES

15 E.D. TEŽAVE S "1. MAJEM"

SVET OKROG NAS

ZAKAJ JE LONDON KLONIL PRED IZSILJEVANJEM?

Severna Irska in njeni problemi so spet v središču zanimanja svetovne javnosti.

Če ne upoštevamo zadnjih atentatov v Londonu in Manchesteru, ki naj bi ju izvedla Irska republikanska armada, moramo ugotoviti, da je povod za nove krvave izgrede v Ulstru dala sama tamkajšnja policijska oblast. Ta je namreč klonila pred izsiljevanjem "oranžnih" unionistov, torej protestantov, ki so 12. julija hoteli za vsako ceno prirediti pohod po izrazito katoliškem ozemlju. Ta dan se namreč protestanti v Ulstru spominjajo dogodka iz davnega leta 1690, ko je angleški kralj Viljem III. Oranski porazil v bitki pri reki Boyne katoliškega kralja Jakoba II. S pohodom so ulstrski unionisti seveda hoteli predvsem potrditi svojo odločno voljo po nadvladi protestantovske skupnosti nad katoliško, ki je v manjšini.

V zadevo je posegla irska vlada v Dublinu, katere predsednik je očital londonski vladi, da je klonila pred protestantovskim izsiljevanjem.

Kardinal Cahai Daly, ki je primas celotne Irske in nadškof v mestu Armagh, se sprašuje, zakaj so unionistom dovolili veliki shod, ki je bil nezakonit. Sprašuje se dalje, zakaj oblasti niso nastopile proti očitnemu ustrahovanju katoliške skupnosti. Kardinal pravi, da bi se morali unionisti končno sprijazniti z mislijo o delitvi oblasti, saj ta ne more biti za vedno monopol ene same skupnosti (protestantovske), kar traja že 70 let. Nikakor pa ne drži očitke, češ da hočejo katoličani kapitulacijo oziroma predajo protestantov na Severnem Irskem.

Veliko odgovornost ima po mnenju irskega primasa

londonska vlada, ki glede spornega vprašanja vodi politiko po načelih dvojne mere. Ko pride vprašanje Severne Irske na dnevni red v mednarodnih forumih, se London pritožuje, češ da gre za vmešavanje v britanske zadeve; ko pa katoliška manjšina zahteva priznanje svojih pravic, se London postavi na stališče, da gre za britansko "notranjo" zadevo. Nadvlada ene skupnosti nad drugo ne more trajati v nedogled, je še dejal kardinal Cahai Daly.

Eksplodirala bomba v hotelu v kraju Enniskillen na Severnem Irskem - 17 ljudi je bilo ranjenih - je dokaz, da je mirovni proces prekinjen. Severna Irska utegne zato postati prizorišče najbolj krvavih obračunov v skrajnem severozahodnem delu Evropske zveze.

D.L.

S. 1. STRANI

NAŠ OTROK DANES

Prej ali slej se bomo morali pač sprijazniti z dejstvom, da je naših otrok premalo, da bi v istem tednu obiskovali vse ponujene lekcije glasbenih ustanov, zborovsko petje, treninge športnih društev, folklorno ali dramsko dejavnost kulturnih društev, skavte, tabornike, tečaje jadrnanja, kotankanje, rolkanje, smučanje poleti in pozimi, posebni večletni nauk za obhajilo in kasneje birmo itd. Prav tako se bomo morali v vaseh, ki je vsaka doslej imela svoj zvonik in svojo šolo, privaditi na marsikaj novega, bolj v skladu s sedanjimi zahtevami.

Mislím, da je rešitev v nezainteresiranem sodelovanju vseh ustanov Slovencev v Italiji: brez sodelovanja v bodoče ne bo šlo, če nečemo vsega sprevreči v lov na prispevek za uporabnike, ki jih ni. Na nekaterih področjih se že zdaj pojavlja lov na gojenca - npr. tam, kjer ob-

stajajo štiri samostojne, strogo ločene ustanove za tri uporabnike...

Mislím, da je na splošno pričakovanje slovenskih staršev pri nas preveč fragmentarno, ker imam vtis, da pretežna večina staršev nima, spričo neštetiht motečih vplivov sodobnega življenja, neke dovolj učinkovite osnovne priprave za vzgojo otrok, kakršna je nekoč - v manj nemirnih časih - prehajala po modelih iz generacije v generacijo, ki so hkrati dajale v večgeneracijskih družinah možnost primerjanja in preverjanja vzgojnih prijemov. Po drugi strani starši tudi nimajo neke kontinuirane možnosti za tako izobraževanje za vzgojo, kolikor bi bili to možnost pripravljeni sprejeti. Tudi na osnovi svojega dolgoletnega sodelovanja v šolskih zbornih organih lahko rečem, da ni nekega enotnega starševskega prizadevanja za dobro svojih otrok, oz. da je to dobro nekaj zelo relativnega in za vsakega nekaj subjektivno sebičnega...

S. 1. STRANI

O DRUŽBENEM GOSPODARSTVU SLOVENCEV V ITALIJI

Tudi o teh vprašanjih je tekla beseda na zadnji seji tržaškega pokrajinskega sveta SSK v sredo, 10. t.m., ki jo je vodil predsednik Jože Škerk. Kot je v svojem uvodnem poročilu podčrtal pokrajinski tajnik Peter Močnik, čuti SSK dolžnost, da se loti te problematike, ker gre za zadeve, ki globoko pogojujejo gospodarsko, pa tudi socialno, kulturno in celo politično življenje naše narodnostne skupnosti. Na dlani je med drugim, da je treba krizi t.i. družbenega gospodarstva pripisati marsikatero težavo, ki jo preživljajo tudi kulturne, športne ter druge ustanove in organizacije Slovencev v Italiji. Za nameček ne gre spregledati, da se o vsem tem namerno širijo nepopolne in večkrat celo izkrivljene informacije, kar še večja potrebo po jasnih in odprtih besedah o tej tako pomembni in hkrati občutljivi problematiki.

V daljši razpravi tržaškega pokrajinskega sveta SSK je prišla do izraza velika zaskrbljenost zaradi nastalega položaja. Svet je izrazil tudi solidarnost s tistimi, ki neposredno občutijo negativne posledice, v najhujših primerih celo z izgubo delovnega mesta. Po mnenju SSK je tre-

ba odgovornost za to iskati deloma v objektivnih, v veliki meri pa tudi v subjektivnih dejavnikih.

SSK meni, da je treba nastali položaj čim prej sanirati, kolikor je to sploh mogoče. Za to so potrebni odločni in pogumni ukrepi, ki naj bodo tudi v skladu z značilnostmi in zahtevami novega časa. Družbeno gospodarstvo Slovencev v Italiji je treba postaviti na nove temelje, vključno s prenovo vodstvenih struktur, tako da bo mogoča trdna rast v novem času.

SSK nadalje meni, da je za sanacijo nastalega položaja potreben velik napor celotne naše narodnostne skupnosti in torej tudi sodelovanje

med njenimi temeljnimi komponentami, zlasti med krovima organizacijama civilne družbe, ki sta za to še najbolj pristojni.

Za uspeh nakazanih sanacijskih prizadevanj je potrebna tudi korektna informacija slovenske javnosti v Italiji. SSK je proti razdiralnemu škandalizmu, ki se sicer dokaj obrobno pojavlja v vrstah naše narodnostne skupnosti, obsoja pa tudi nepopolno in namerno izkrivljeno informiranje, pa naj bo v knjižni ali časopisni obliki.

Tržaški pokrajinski svet SSK je na svoji zadnji seji pozval ostale pristojne strankine organe, naj nakazano problematiko še poglobijo.

SSK, TRST

V ITALIJI VSI PO MALEM FAŠISTI?

"Mislim, da je fašizem povzročil v Italiji več škode kot nacionalsocializem (nazizem) v Nemčiji. Ne zato, ker bi bil fašizem slabši, ampak zato, ker so Italijani fašizem "dihali", ga asimilirali in ga nevede posredovali tudi tistim, ki so se zoper njega bojevali, naslednjim rodovom in sicer v večji meri, kot se je zgodilo v Nemčiji z nacizmom. Če je tako še danes, pol stoletja po padcu fašizma, moramo priznati, da smo v Italiji vsi po malem fašisti ali komunisti, kar je eno in isto".

- CORRIERE DELLA SERA, 30.6.1996

POSREDNIŠKA VLOGA MANJŠIN SE ZMANJŠUJE

JANEZ POVŠE

V povojnem obdobju je bilo eno osrednjih političnih gesel manjšine v tem, da je manjšina most med narodoma, da torej izvaja dragoceno posredniško oziroma povezovalno vlogo na ravni vsesplošnega sožitja. Kljub temu da se je tudi naša manjšina nemara preveč oprijela tega gesla, so vendar za smisel njene posredniške vloge obstajali tehtni razlogi. Pomislek je na mestu zato, ker vsakršno posredništvo, vsakršna povezovalna vloga predstavlja istočasno nevarnost prešibkega vzpostavljanja lastne narodnostne skupnosti in njene enkratnosti. Razloga za tako izrazito poudarjanje posredništva pa sta vsaj dva. Šlo je za premoščanje razdalj med dvema narodoma, saj do leta 1991 Slovenija še ni bila samostojna država, le jugoslovanska republika. Še močnejši razlog pa je bil po vsej verjetnosti v dejstvu, da je šlo med Italijo in Jugoslavijo tudi za mejo med dvema različnima družbenima sistemoma, ki nista zlahka našla skupnega jezika, saj sta bila v osnovi sorodna le do sila skromne mere. V luči navedenih razlogov je bila torej politična ideja posredovalne oziroma povezovalne vloge manjšine utemeljena, čeprav ostaja odprto vprašanje, če ni bila na ta način manjšina zajeta v zgolj delno zamisel lastnega razvoja.

Sedaj sta oba osnovna razloga za posredovalno vlogo manjšine odpadla: Slovenija je postala samostojna država, matični narod

lahko svoje odnose z Rimom ureja neposredno, kot je to v navadi med suverenima državama. Enopartijski sistem je v Sloveniji odstopil mesto demokratični ureditvi, ki ima sama po sebi največje zasluge, da je prišlo do slovenske državne samostojnosti. Posredovalna vloga manjšine je na ta način izgubila svoja tla pod nogami. Toda to sploh ni slabo. Čas po padcu berlinskega zidu je manjšinam, ki so do včeraj živele na meji med demokracijo in realsocialistično ureditvijo, odprl povsem nove in drugačne možnosti ter obveze. Možnosti in obveze, ki so na neprimerno višji ravni in zagotavljajo manjšinam resnično celovite razvojne perspektive. Manjšina mora v novem času soustvarjati novo Evropo, kar praktično pomeni, da mora na svojem območju dosledno poskrbeti za takšno polno in ustvarjalno življenje, ki bo tudi manjšinske prostore preobrazilo v enakovredne z državnimi. Prostori, kjer živijo manjšine, ne smejo biti manjvredni, manj razviti, ne smejo biti sive lise ali celo nekakšna prehodna območja. To pomeni, da morajo manjšine preseči lastno razcepljenost, ki ne omogoča polnega razvoja ter ohranja podrejeno vrednost tovrstnih območij. In ne nazadnje to pomeni, da morajo manjšine na svojem območju vzpostaviti polnokrvno življenje demokracije, ki edina omogoča celovit razvoj oziroma izbris vsakršne razkosanosti manjšine. Posredovalna vloga bi bila v tej luči le zadrževanje razvoja in zaustavljanje časa. Manjšina ima torej v tem trenutku izjemno priložnost in obvezo, da se resnično celovito uresniči, saj lahko samo na ta način koristi sebi in drugim.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 60.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

SLOVENSKA POT V BRUSELJ

ANDREJ BRATUŽ

Že vrsto let mi je dano, da obiskujem belgijsko - danes pravzaprav evropsko - prestolnico, kjer se udeležujem srečanj in zborovanj evropskih manjšinskih strank. Edina slovenska politična stranka v Italiji je namreč že od vsega začetka (pred kakim dobrim desetletjem) s svojim sodelovanjem v manjšinski koaliciji v Italiji oz. nastopom na vseh do tedanjih neposrednih volitvah za evropski parlament odločno stopila na pot evropeizma, zlasti še z idejo Evrope narodov in dežel. In to je tudi glavno vodilo vseh udeležbenih manjšinskih strank v današnji Evropski uniji, od Škotov in Bretoncev do Baskov, Kataloncev, vse do sodelujočih manjšinskih skupnosti iz Italije: Doline Aoste, Sardincev in Slovencev (Južni Tirolci tu delujejo posebej).

Pot do evropskega parlamenta v Bruslju, kjer se navadno srečujemo, mi je vsekar postala že domača. Navadno se podajam kar peš iz zgodovinskega središča vlemesta od gotikorenesančnega trga Grande-Place naproti uradnemu delu Bruslja mimo prostrane in mogočne kraljeve palače sredi velikih zelenih parkov do novejšega dela mesta. Mimo velike prometne arterije se znajdem kmalu v dolgi in navzdol vodeči rue Belliard, ulici, kjer se nekako na dnu bohotijo moderne in monumentalne stavbe evropskega parlamenta. Še letošnjo pomlad me je pot vodila sem, v pravo osrčje politične Evrope. Nekajkrat smo bili sicer na sedežu v Strasbourgu ali pa kje drugje po Evropi.

Pri vsem tem sem imel vtis, da je to naš edini slovenski pristop v same vodilne hodnike Evrope. Sicer je bilo to res. Pa še verjetno edina in prva slovenska beseda je tedaj odmevala v parlamentarnih avlah, ki jo je pravzaprav ponesla slovenska manjšina po svojih predstavnikih.

Vse to mi je prihajalo na misel, ko smo zadnje čase lahko beležili vrsto uglednih srečanj uradnih najvišjih predstavnikov republike Slovenije v Bruslju pri Evropski uniji, od komisije do parlamenta. Odkar je slovenski premier v Luksemburgu pred dobrim mesecem podpisal pridruženo članstvo k Evropi, so se v belgijski-evropski prestolnici zvrstili predsednik državnega zbora, razni ministri in državni sekretarji, ki so se tako že aktivno vključili v evropski dialog. In to je tudi prav!

Gospod inženir, bi se lahko najprej predstavili našim bralcem?

Rojen sem v Trstu leta 1932. Leta 1956 sem diplomiral iz pomorskega inženirstva na tržaški univerzi. Septembra meseca istega leta sem se poročil z Zorko Pertotovo in sva februarja 1957 odpotovala v Združene države Amerike.

Kako Vas je življenjska pot zanesla preko oceana?

Položaj v Trstu takrat ni bil preveč ugoden. Ne samo to: bil je čas, ko se je Italija vrnila v Trst in je usahnilo upanje v Svobodno tržaško ozemlje. Odločil sem, da raje grem v ZDA, kot da iščem delo kje v Italiji ali drugje, in sem takoj dobil priložnost zaposlitve na svojem področju pri najstarejši družbi za projektiranje ladij, t.j. George G. Shark. Tam sem tudi ostal, ker so vedno imeli zelo zanimive komercialne in pomorske projekte. Ne da bi se tega zavedel, delam v isti firmi že skoraj 40 let.

Bi predvsem mlajšim bralcem razložili, kako lahko nekdo "prodre" v tujem svetu?

Mislim, da je treba imeti najprej dobro izobrazbo, kar lahko v Trstu in Sloveniji dobite vsi. Potem je treba seveda imeti voljo in biti pripravljeni za resno življenje v Ameriki. Življenje je v ZDA popolnoma različno od tukajšnjega, saj je tam bolj "družinsko". Ko sem bil v Trstu, sem bil prepričan, da se v Ameriki delovni dan konča okrog 17. ure, nakar je človek prost. Posebno če živiš v bližini kakega velikega mesta, kot je New York, imaš poldrugo uro dolgo pot na delo in prav toliko za vrnitev. V resnici si z doma 11 - 12 ur; življenje je torej težko.

V Ameriki pa je veliko možnosti za uspeh na vseh področjih. Če kdo dela resno, dobi takoj pravo pot in ni težko, da je takoj priznan in da se uveljavi v življenju. Imamo veliko Slovencev, ki so zelo uspešni v Ameriki, kar je bilo zapisano tudi v knjigi, ki jo je uredila Society of Slovene studies: *Who is who of Slovenes in the United States* (Kdo je kdo med Slovenci v ZDA). V tej knjigi so imena kakih 450 Slovencev, ki so bili zelo uspešni. Slišal sem, da nameravajo prihodnje leto ponatisniti to knjigo. Imeli bodo nad 500 profesionalcev, ki zasedajo dobra mesta v državi. Mladi Slovenci so uspeli in tako bi lahko vsak mlad, ki bi prišel v Ameriko, tudi uspel, tudi če nima potrpljenja in ne misli živeti v Ameriki. Kot sem rekel, Amerika ne nudi toliko zabave, ampak veliko možnosti, ker

ERIK DOLHAR

PRODOR V AMERIŠKO ELITO

Inženir Hilarij Rolih je tržaški Slovenec, ki že dolga leta živi v New Yorku, kjer je s trdim delom prodrl v samo ameriško elito. Ni samo zelo uspešen v poslih, ampak je tudi politično in družbeno zelo aktiven; ima pomembno vlogo znotraj republikanske stranke, je blagajnik ene izmed Konferenc Ameriškega slovenskega kongresa in zelo aktiven v življenju ameriških Slovencev. Poleg tega je zvest naročnik in bralec našega tednika. Poleti najde večkrat čas za obisk svojih domačih v Trstu, oz. v Barkovljah, od koder je žena, gospa Zorka Pertot. To je bila za nas tudi enkratna priložnost, da smo se z njim pogovorili.

je država ogromna in zelo industrializirana. Nekdo lahko takoj dobi zaposlitev in si lahko tudi zelo hitro uredi življenje.

Jeseni bodo v Vaši državi predsedniške volitve. Kot vplivni član republikanske stranke kaj predvidevate, da se bo zgodilo?

Mislim, da bo na teh volitvah zmagala republikanska stranka, ker je bil predsednik Clinton zadnjič izvoljen s 43 % glasov, ker so bile tri stranke, tako da je zmagal z manjšino. Sedaj je gotovo zelo aktiven in pred volitvami prevzema veliko republikanskih idej, tako da bi kdo lahko skoraj rekel, da je bolj republikanec kot demokrat. Prepričan sem, da bodo republikanci zmagali, ker so za zmanjšanje davkov in za strožje nadzorstvo programov, ki v resnici ne pomagajo ljudem, temveč veliko stanejo državo in nimajo tistega uspeha, kot bi si lahko človek na začetku pričakoval. Mislim, da je za državo najbolj pomembno, da zares organizira življenje, tako da vsakdo, kdor želi delati, delo tudi dobi. Vlada ne more skrbeti za vsako osebo posebej in reševati problemov za vse. Da je življenje težko, ni nobenega dvoma, treba pa je urediti pravila igre. V Ameriki je veliko ljudi druge in tretje generacije, ki dobivajo državno podporo, kar ni dobro ne zanje ne za državo. Kot sem rekel, se iz filozofskih razlogov čutim republikanec, kakšenkrat pa volim tudi za demokrate, predvsem če je pri krajevnih volitvah kandidat pošten in zagotavlja zavzemanje za boljše prihodnost svojega okolja.

Vi ste tudi član Svetovnega slovenskega kongresa in imate zelo zanimivo izkušnjo v Sloveniji tik pred osamosvojitvijo. Bi nam jo razkrili?

Junija 1991 smo tik pred začetkom vojne prišli z dr. Langom in drugimi slovenskimi predstavniki iz Pennsylvanije v Slovenijo. Tu smo bili 27. junija, ko je Slovenski kongres začel zasedati. Prisostvovali smo torej začetku vojne v Sloveniji in smo bili takrat gotovo vsi zelo v skrbeh, kako se bo stvar iztekla.

Katera je pravzaprav današnja vloga Slovenskega svetovnega kongresa?

Trenutno ima ta organizacija 14 konferenc po svetu, med katerimi je naš Ameriški slovenski kongres, ki smo ga ustanovili komaj leta 1993 in ima danes več kot sto članov po vsej Ameriki. Organiziramo sekcije po raznih zveznih državah, glavni odbor se sestaja vsaka tri leta, medtem ko so seje izvršnega odbora približno štirikrat na leto. Te seje skušamo imeti širom po Ameriki, saj smo že zasedali v Indianapolisu, Clevelandu, Betlehemu v Pennsylvaniji; skušamo pa jih imeti tudi v drugih državah, recimo v Virginiji, Californiji, Illinoisu itd. Dokazati želimo, da se Ameriški slovenski kongres razlikuje od vseh ostalih številnih slovenskih organizacij v Združenih državah po tem, ker si prizadeva, da bi združeval vse Slovence v ZDA, tako da bi imeli organizacijo, ki se lahko takoj zanima in brani interese Slovencev tako v Ameriki kot v zamejstvu in Sloveniji.

Pred kratkim smo posredovali, ko je Italija ovirala pristop Slovenije k Evropski uniji. Naslovili smo pisma na vse člane Evropske skupnosti in jim skušali razložiti, zakaj mislimo, da je italijansko stališče zgrešeno. Vemo, da so nekatere delegacije naš protest tudi vzele po poštev.

Cilj Ameriškega slovenskega kongresa je torej, da opozarja na ogromno delo, ki so ga Slovenci opravili v Ameriki, in da se organiziramo tako, da se lahko vsi spoznamo med sabo, posebno tisti, ki imamo isti poklic. V Ameriki je npr. več kot 50 zdravnikov slovenskega pokolenja, ki se bodo v kratkem organizirali v klub, morda pa bodo to storile še kake druge skupine. V New Yorku bomo začeli iskati vse dokumente, ki pričajo o prihodu Slovencev v Ameriko. Na podlagi seznamov potnikov na preoceanskih ladjah, ki so odplule npr. iz Trsta v New York, bomo dobili vsakoletne informacije o tem, koliko Slovencev je v resnici prišlo v ZDA. Podrobneje bomo torej zvedeli, kako je ta migracijski proces potekal, ker se večkrat misli, da so ljudje prišli le iz Avstro-ogrske, Madžarske, Italije in od drugod. Imamo torej veliko projektov. Seveda pa se zanimamo tudi za to, kakšen je položaj slovenske manjšine v Italiji in Avstriji, ter skušamo najti pravi način, kako pomagati tem našim bratom. Menimo tudi, da je danes zelo pomembno prizadevanje, da bi tudi beneški Slovenci imeli priznane svoje pravice.

Katere so Vaše najpomembnejše bodoče pobude?

Bralce Novega glasa bo verjetno zanimalo, da bomo septembra letos praznovali 80-letnico slovenske cerkve v Manhattanu na St. Marc place, na 8. cesti med 1. in 2. avenijo; cerkev je bila zgrajena leta 1916. Za prihodnje leto pa so vsi načrti že pripravljeni, da bi arhitekt Lacrosse in moj sin Peter lahko preuredila celo cerkev. Septembra letos bomo obhajali to zelo pomembno obletnico, ko bodo prišli tudi škofje in člani slovenske vlade. Poudariti moram, da je slovenska vlada z lepim darilom pomagala pri preureditvi in obnovitvi te cerkve. Cerkev je še vedno zelo aktivna, saj imamo vsako tretjo nedeljo v mesecu prosvetne ure. Poleg tega vsako leto organiziramo festival, ki se ga redno udeležuje kakih 450 ljudi. Danes pa je v cerkvi tudi Slovenski kulturni center, kjer smo imeli razstave nekaterih umetnikov iz Slovenije in Amerike, imamo pa tudi lepe nastope pevskih zborov iz Slovenije in gledališke predstave. Skratka je cerkev zelo aktivna. Organizirali smo tudi smučarski teden, ki ga imamo izmenoma v Vermontu in New Yorku. Udeležuje se ga kakih 160-180 ljudi iz ZDA, Kanade in Slovenije, tako da imamo na koncu tudi mednarodno tekmo. Že tretje leto smo konec marca in na začetku aprila priredili tekmo tudi v Coloradu in Utahu, kamor je prišlo približno 80 ljudi, od teh jih je bilo 12 iz Slovenije, 14 iz Kanade, ostali pa so bili iz raznih ameriških zveznih držav. Za nas je cerkev torej res center, kjer se lahko redno srečujemo in organiziramo vse te razne prireditve.

Nazadnje bi Vas prosili za oceno našega časopisa in za pozdrav bralcem...

Imam vse številke Novega glasa, medtem ko sem prej nekaj časa dobival Novi list in Katoliški glas. Novi glas je res nekaj posebnega in ima zelo zanimive članke. Čudim se, da je tudi papir tako dober, saj mislim, da je najboljši papir v ZDA. Branje Novega glasa je seveda za nas izredno zanimivo, saj nam predstavlja stik s slovensko manjšino v Italiji. Probleme poznamo, je pa vedno lepo imeti vse pravilno razloženo in povedano. Prav je, da časnik objavlja ne samo članke o politiki, temveč tudi o športu, kulturi, ekonomiji itd. Mislim, da je časopis zelo dobro urejan in da morajo biti naši uredniki res zadovoljni.

Lep pozdrav vsem bralcem Novega glasa in vsem Slovincem v Trstu in deželi, menim pa, da bi se vsi morali naročiti na ta lepi časopis.

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV (28.)

ZVONE ŠTRUBELJ

Pri vseh naših teoloških razpredanjih o Cerkvi v prvi vrsti upoštevamo Dogmatično konstitucijo o Cerkvi *Lumen Gentium*, na podlagi katere je legitimno razmišljati o bodočem razvoju ekleziologije, t.j. nauka o cerkvi. Pri tem ne moremo prezreti obnovljene sinteze, ki nam o tem vprašanju ponuja *Katekizem katoliške Cerkve*.

Omenjali smo že, da je v tem dokumentu 2. vatikanski koncil vzpostavil novo ravnotežje med nosilci cerkvenih služb, med hierarhijo in laiki. V četrtem poglavju omenjenega dokumenta koncil govori o laikih. Laiki so enakovredni člani božjega ljudstva, kajti vsem je skupno najvišje dostojanstvo božjega otroštva, skupna poklicanost k popolnosti in zveličanju. Kakor glede dostojanstva, vlada enakost v božjem ljudstvu tudi glede odrešenjskega poslanstva: vsi so namreč poklicani, da nadaljujejo Kristusovo odrešenjsko poslanstvo, tako pastirji kot laiki, le službe so različne.

Laiki ne prejmejo poslanstva od hierarhije, ampak od Kristusa v moči zakramenta krsta in birme. Morejo pa sodelovati tudi pri hierarhičnem apostolatu v nekaterih cerkvenih službah. Deležni so Kristusovega duhovništva in njegove preroške ali učiteljske službe. Posebno vlogo imajo pri tem zakonci in starši, ki so drug drugemu in otrokom priče vere in Kristusove ljubezni. Laiki pa so deležni tudi Kristusove kraljevske (pastirske, vodstvene) službe, ki jo izvršujejo s tem, da vse v svetu urejajo v skladu z božjo voljo in vodijo k Bogu. Pastirjem konstitucija naroča, naj pospešujejo dostojanstvo laikov in njihovo odgovornost v Cerkvi ter jim omogočijo delovanje, laiki pa naj se z ljubeznijo oklepajo svojih pastirjev.

Kaj je torej 2. vatikanski koncil prinesel novega glede odnosa med službenimi (hierarhičnimi) predstavniki Cerkve in laiki?

Koncil je opredelil Cerkev kot potujoče božje ljudstvo. To je pomembno, saj je s tem odprl pot, ki pomeni razvoj, nič zaključenega, z edino končno točko, ki je *esbaton*. S tem koncil optira za zgodovinski razvoj stvarnosti Cerkve. Ta odprta pot, ki nakazuje nova možna obzorja, pa kmalu pride v nasprotje z odprtostjo, ker v opredelitvi cerkvenih vodstvenih služb ne predvidi razvoja. Hierarhično strukturo v Cerkvi so sicer opredeli kot službenje v "brezčasovni" perspektivi, kot nekaj, kar ne potrebuje reforme, ker je ta struktura "božjepravna", taka od začetka, taka v vsej zgodovini in bo taka tudi naprej.

Obenem pa je res, da s tem, ko koncil opredeli Cerkev kot potujoče božje ljudstvo, že konkretno načrtuje sinodalno vodenje Cerkve. Hierarhično strukturo tako postavi na drugo mesto in že nakaže novi sistem vodenja, ki bo slonelo na predstavnosti. Župnijski pastoralni svet je npr. že izraz takega načina vodenja.

Solkanci počastili biseromašnika

Biseromašnik Alfred Jug (Ughi) je hotel svoj jubilej praznovati doma v Solkanu v nedeljo, 7. julija, saj je bil tam rojen l. 1909, imel novo mašo 12. julija 1936, obhajal srebrno mašo, nato zlato in sedaj še biserno mašo. Četudi je kot salezijanec živel v raznih zavodih, predvsem v Trstu in Gorici, ni nikoli zatajil, da mu je v Solkanu tekla zibelka in da je tam preživel otroška leta, ki se vsakomur najbolj vtisnejo v spomin.

Solkanski verniki so mu pripravili lepo slavo v okrašeni cerkvi in slavolok pred njo. Domači cerkveni pevski zbor mu je pel Mavovo peto mašo pod vodstvom dirigentke Milene Prinčič. Med mašo je spregovoril jubilar sam in se zahvalil Bogu in dobrim ljudem za prejete milosti. Ob koncu maše je dal roko navzočim in jim izročil spominsko podobico. Neka Solkanka je potem pred cerkvijo pokazala podobico njegove nove maše. Spomini torej ostanejo. Z jubilarantom so somaševali domači župnik Vinko Paljk, Herman Srebrnič, ki živi kot upokojenec v Solkanu, iz Gorice pa sta somaševala msgr. Franc Močnik, ki je bil za župnika v Solkanu po priključitvi 15. septembra 1947 in bil potem dvakrat izgnan, ter dr. Kazimir Humar kot stari znanec g. biseromašnika.

G. jubilarantu so razni domačini v cerkvi izrekli voščila in pozdrave. Naš list se jim pridružuje.

"Ne moremo se več spominjati vsega," mi pravi Adolf, po priimku Valič, po rodu Slovenec, toda rojen Sarajevčan. Z ženo živita tik pod Trebevičem, hribčkom na južnem delu Sarajeva, od koder so jih Srbi minirali in granatirali vso vojno. "V teh štirih letih je padlo tri tisoč granat na prebivalce. Glej me, dvainšestdeset jih imam, pa sem bil na fronti. Star dedec, kakršen sem, sem se boril v jarku. In preživetje je tako relativno. Samo sklonil sem se, da bi si odvezal čevlji; v tistem trenutku je granata eksplodirala in dva kosa železa sta se zabila v zid nad mano. Samo sklonil sem se in slučajno preživel! Koliko tega je bilo, toda se sploh ne moremo več spomniti vsega."

Na podoben način se večina Sarajevčanov ne spominja več vojne. Želja po življenju je veliko večja. Ko se sprehajam po ulicah, se mi zdi, da še v Ljubljani ni toliko gibanja, toliko vitalnosti, skratka življenja. Mesto je porušeno, stavbe so uničene, toda ljudje se gibljejo, delajo, če le morejo, in hlastajo za življenjem; oni, ki so toliko časa preživali v peklu, na meji med življenjem in smrtjo. Po dveh dneh v tem mestu se še sam navadiš, da na oknih ni šip, da ne moreš zahtevati tekoče vode vsako jutro in vsak večer in podobno. Razumeš, zakaj so ljudje pozabili na vojno; preprosto in kruto dejstvo je, da so se navadili. Sarajevski poslovnež mi pravi: "Še otroci so znali razlikovati med zvokom minometne mine in topovske granate! Ne moreš si niti zamisliti, kaj vse smo preživeli." In vem, da res ne morem, nihče ne more. Samo oni vedo. Poslovnež se imenuje Mirsad in človek bi rekel, da je Musliman. Toda to je v Sarajevu relativno. Z Mirsadam pičeva žganje, torej on prav gotovo ni fundamentalist; toda vprašanje je, če je sploh Musliman. Imena še ničesar ne povedo. Tudi kristjani so dajali otrokom imena, ki so pač bila v modi, pa naj je bilo krščansko ali pa muslimansko. Dejstvo je,

da je islam v Bosni prav gotovo drugačen od tistega v Iranu. Prav gotovo ni fundamentalističen in fanatičen. Prav tako Sarajevu ne pozna nacionalizma. Sarajevska šala pravi, da se je vojna začela z napisom. Kakšen dan pred začetkom vojne je nekdo na stavbo pošte napisal: "To je Srbija!" Naslednji dan je pod napisom že bil tipično sarajevski odgovor: "Idiot, to je pošta." Takrat se je začela vojna: vojna med tistimi, ki so iz vsake stvari hoteli narediti politiko, nacionalizem, fašizem, in tistimi, ki so v vseh stvareh videli normalno življenje. Sarajevčani vedo za vsakega med njimi, kakšne nacionalnosti so, in nimajo nobenega namena to pozabiti. Toda preden bi Sarajevčan bil Hrvat, Musliman ali Srb, je Sarajevčan, ali - bolje rečeno - človek. Nekateri med njimi pa so se poživali in se povzpeli na hribe ter začeli obstreljevati svoje sode. Sarajevčani so zato začeli razlikovati med Srbi in četniki. Srbi so narod, četniki pa so morilci. Če je Karadžić morilec, še ne pomeni, da moramo z njim zmerjati ves srbski narod. Karadžić je morda Srb, a je predvsem četnik. Srbi niso nič krivi za to. Karadžić in njemu podobni četniki pa niso zaslužili, da bi pripadali nekemu narodu; kaj pa še, da bi dooločali njegovo identiteto.

Za konec grem še obiskat mestno hišo in knjižnico, tisto slavno stavbo v avstro-ogorskem stilu, ki jo objokuje velik del sveta in ki je, tako strašno porušena, že imela vrsto koncertov in manifestacij v svoji šesterokotni dvorani. Podoba je grozljiva: ne morem verjeti, da je možno neko stavbo porušiti do te mere; marmornati stebri so okrušeni... Na nekdanjih vhodnih vratih nekdanje knjižnice pa piše "Knjižara" z lepimi črkami, v cirilici.

Sarajevu ne pozna nacionalizmov, kdor pa ga je obstreljeval s hribov, najbrž ne zna brati niti tiste pisave, ki

POT V SARAJEVO / ŽELJA PO ŽIVLJENJU

"IDIOT, TO JE POŠTA!"

PETER ŠTEFANOVIĆ

bi jo njegovi politični voditelji radi vsilili celemu svetu po starem pravilu: "Pričaj srbski, da te ceo svet razume!"

Čeprav je porušeno in ubogo, mi Sarajevu pušča vtis velikega in ponosnega mesta prav zato, ker je preživelo napad brezglave drhali. Znova mi dokaže, da je od vedno bilo kulturna prestolnica na tleh bivše Jugoslavije in da bi si edino zaslužilo biti glavno mesto katerekoli Jugoslavije. Če je Evropa dopustila, da so ga skoraj izbrisali z obličja zemlje, je to bilo najbrž zato, ker še sama Evropa ni dojela veličine in pomembnosti takšnega kulturnega in medetničnega sožitja, ki je za Sarajevu vedno bilo značilno. Vojno v Bosni so ustvarili, ni se rodila sama. Na Združeno Ev-

ropo pa lahko samo še čakamo, saj tudi Evropa stalno razmišlja, če je pošta srbska ali pa hrvaška, in ne zna razmišljati kot normalen Sarajevčan, ki se sprašuje, kdaj bo pošta spet pošta, kdaj bo začela delovati in kdaj bo iz nje spet možno poslati pismo komu, ki zna brati, seveda...

PAPEŽ TUDI NA POČITNICAH MOLI ZA MIR

Papež Janez Pavel II. je pred kratkim odšel na počitnice v hribe v okolico kraja Lorenzago di Cadore. Vidno utrujen ob prihodu si je v nekaj dneh bistveno opomogel, saj je v nedeljo že molil skupaj s prebivalci Lorenzaga in pa seveda z obveznimi turisti, ki se radi srečujejo z njim. Med angel-skim češčenjem se je sveti oče spomnil trpečih ljudi po svetu in posebno vseh ljudi, ki ne živijo v miru: "Na tem

mirnem kraju bi vas danes rad prosil, da molimo vsi skupaj za razumevanje med narodi povsod po svetu. Vedno se spominjam težav in trpljenja vseh ljudi na svetu. Danes pa bi vas posebno prosil za molitev za mir na Severnem Irskem, kjer mora zavladati spoštovanje med vsemi družbenimi sloji in med vsemi ljudmi. Sveta Marija, kraljica miru, naj pomaga temu ljubemu narodu."

RAZMIŠLJANJE OB GORIŠKI SINODI

ZA ENOTNO KULTURNO FORMACIJO (2.)

JANKO JEŽ

Alkvin je v nekem pismu patriarhu Pavlinu zapisal: "Za premnoge zares koristno in prepotrebno delo ste storili s sestavo glavnih nauk katoliške vere, kakršne sem si že davno želel in sem večkrat svetoval kralju, da bi dal zložiti z najpreprostejšimi pojmi in najrazumljivejšimi izrazi obrazec katoliške vere ter ga spisati na listek, da bi se dal vsem duhovnikom v posameznih župnijah škofijskih področij, da bi ga čitali in učili na pamet, tako da bi se, čeprav se govori tuj jezik, vendarle glasila povsod ista

vera." Materinščina je na ta način dosegla v frankovskem cesarstvu priznanje enakopravnosti z latinščino in dostojanstvo uradnega narodnega jezika.

Te besede je Alkvin napisal leta 789 in istega leta je Karel Veliki izdal znani kapitulat, to je zbirko pravnih norm, znano kot *Admonitio Generalis*. Med drugim je ta kapitulat določal, naj bi v tedanjih komaj ustanovljenih skriptorijih po raznih samostanih najvestneje skrbeli za širjenje pismenstva in to pismenstvo po stopnjah izenačevali po vsem kraljestvu. Razen tega je treba krščansko vero širiti povsod v ljudstvu razumljivem jeziku.

Zdaj pa se nam, ki živimo v Sesljanu, Devinu in sploh na obmorskem predelu goriške nadškofije, samo po sebi vsiljuje sklicevanje na podobno misijonsko delo, čeprav v skromnejšem obsegu, ki ga je med nami opravil piemontski servit fra Alasia da Sommaripa.

Raimondino Torre Valsassina, ki ga je devinski grof Rajmund poslal v Rim študirat, je v večnem mestu spoznal mladega servita Alasio da Sommaripa, ki je tam študiral

OH, TO MEDJUGORJE!

AMBROŽ KODELJA

Cerkveno vodstvo se je o Medjugorju zelo različno izrazilo. Kardinal Ratzinger je na vprašanje ameriških škofov, ali naj organizirajo skupno romanje za binkoštno gibanje, odgovoril: "Cerkev ni nikoli prepovedala molitve... Božji Duh pa veje zelo različno in tudi različno na najrazličnejših krajih!"

Sam sem izreden skeptik glede privatnih razodetij. Moram pa tudi priznati, da se iz Medjugorja vsaj nekateri vračajo prerajeni in zakaj ne bi govorili tudi o spreobrnjenjih? Pustimo ob strani vso tisto človeško navlako, neutemeljena pripovedovanja ipd. Raje in tudi prav bi bilo, če bi se zaustavili ob nekaterih primerih ali izpovedih: "Spoznala sva, da morava urediti zakon... Ob molitvi križevga pota sem dobila moč, da se lahko s hčerko pošteno pogovorim... Odločila sva se, da se končno poročiva, ker sva videla družine, ki so skupaj molile... Sprejel sem neozdravljivo bolezen kot voljo božjo... Po petih letih omahovanja vstopim v samostan!" To so zgodbe življenja, mimo katerih ne moremo.

Sam sem imel srečo (ali nesrečo), da sem kot član sodeloval v eni od cerkvenih komisij, ki je razpravljala o nekem tamkajšnjem primeru. Zato lahko trdim:

v Medjugorju ni sedeče, razpravljajoče, sestankujoče Cerkev, ki bi izgubljala čas z dolgovestnimi sejami ali razpravami, lahko tudi o kakšnem betonskem templju. Tam vidiš, najdeš in doživiš Cerkev, ki kleči in molit! Na hribu Križevac srečaš bose fante in dekleta, ki molijo, da, molijo! Ne pa s takšno ali drugačno pretvezo prenašajo okrog vse, ki jim pač še verjamejo. Tu spoznaš, da je zdravilo v vsaki stiski, tudi v stiski Slovencev pri nas, molitev in ne še vedno vz-

teologijo. Postala sta prijatelja. Prepričal ga je, da se je z njim vrnil v Devin, kjer so serviti dograjevali samostan in začeli skrbeti tudi za bogoslužje za tamkajšnje prebivalce. Nepoznavanje ljudskega jezika, to je slovenščine, je v začetku zelo oviralo pastoralno delo devinskih servitov. Vemo, da se je fra Alasio kmalu med nami naučil slovenščine. To pomeni, da je med sobraty naletel na koga, ki je bil slovenščine vešč. Ta nekdo je lahko bil celo kak domačin, uslužben na graščini. Dejstvo je, da je v Vidmu leta 1607 izšel njegov *Vocabolario Italiano e Schiavo*, ki je po Pacherneckerjevem slovenskemu katekizmu druga slovenska katoliška knjiga. Naj mimogrede omenim, da je prvo slovensko knjigo leta 1551 napisal protestant Primož Trubar, ki je sodeloval s tržaškim škofom Pietrom Bonomom in s koprskim škofom Pierpaolom Vergerijem. Trubar je nekaj časa deloval tudi v Gorici.

Fra Alasia je s svojo knjigo hotel v okviru nekakšne duhovniške šole za devinske servite in laike olajšati pastoralno delo na terenu. Spoznal je, da to brez znanja slovenščine ne gre. V italijanskem razlagalnem jeziku je

NAŠA VELIKA SKUPNA ZADEVA

FRANC MOČNIK

Zelo velika skupna zadeva vseh Slovencev Goriške, Tržaške in slovenske Benečije je pomanjkanje duhovnih poklicev, tako moških kot ženskih. Že dolgo nismo slišali po naših župnijah novomašnih zvonov, na Goriškem pred 7 leti.

Zamislimo se malo v obisk sv. očeta Janeza Pavla II. v Sloveniji. Kako dolgo so se pripravljali nanj in koliko so molili skupno in posamezno! Vatikanski radio je npr. dvakrat na dan, v zgodnjih jutranjih urah in zvečer, vabil k molitvi ene zdrave marije ali k dobremu delu v ta namen. Nihče ne more trditi, da obisk proti vsem pričakovanjem ni izredno uspel in je Bog dal vse tri dni lepo vreme, čeprav je prej in zopet potem deževalo. Verni ljudje smo prepričani, da je Bog vse uredil na goreče prošnje vernikov.

Ne rečem, da ne, pa vendar, ko bi vsaj nekateri naši starši tudi molili, bi bili pri vzgoji dosti bolj odločni, kot so! Do sedaj je s. Elvira v Evropi in ZDA ustanovila 35 takšnih skupnosti. Od 80 ozdravljenih so samo 4 ponovno zašli na pot narkomanije! To je pravi medicinski fenomen. Za tiste, ki smo verni, pa nam to lahko odpre oči, da je tu viden nadnaravni poseg!

Na duhovnih vajah za italijansko govoreče škofo v Montecatini Terme je bil junija povedan tudi ta stavek: "Danes veliko ljudi kritizira in odklanja določene namige Sv. Duha. To delajo zato, da zakrivajo svojo lagodnost in opravičujejo svojo neodločnost za osebno spreobrnitev!"

Mislím, da je končno napočel čas tudi pri nas, da se medjugorsko sporočilo razloži. To ni v tem, kaj ta ali oni reče, niti kaj ta ali oni doživi, vidi, spozna. Je predvsem v tem, da je skozi neki kraj v teh nekaj letih šla milijonska množica ljudi. Med njimi so bili tudi mnogi Slovenci iz naših krajev; pogledimo, kak-

Ali ni to za nas verne ljudi spodbuda, da se tudi zatečemo k Bogu z molitvijo in dobrimi deli za naše pomanjkanje duhovnih poklicev? Če bi vsak naš vernik zmoli vsak dan eno zdravomarijo ali pa naredil kako dobro delo ali pa bi se v čem premagal, bi nam dobri Bog gotovo pomagal tudi v tej pomembni zadevi za ves naš narod.

Ta vztrajna vsakdanja molitev ali žrtev bo pri posamezniku zbuja zavest o težki zadevi pomanjkanja poklicev in množila zaupanje v božjo pomoč. Dušni pastirji naj bi vernikom to pojasnili in priporočili, saj je po mnenju argentinskega jezuita, ki je napisal debelo knjigo o molitvi, molitev največja sila na svetu.

Treba je moliti z velikim zaupanjem in vztrajnostjo in sadovi ne bodo izostali.

Šni so ti medjugorski romarji doma. Koliko s svojim življenjem, kot tudi z zgledom in pomočjo, ki jo nudijo neglede kje, tudi v domači župniji, kažejo in širijo evangeljsko sporočilo vsem, ki so do vsega tega skeptični. Če so skozi ta spoznanja vidne določene spremembe, potem lahko govorimo tudi o spreobrnjenjih... Bodimo do tega iskreni! Taki ljudje so tudi med nami! Ni nepomembno, če se neki delavec dvakrat na teden kljub temu, da dela zelo težko delo, že nekaj let posti ob kruhu in vodi; ali da mati po romanju sklone, da se bo pri njih doma skupaj molilo! Ali da kdo roma v Medjugorje samo zato, da odločno pove, da je bedak vsakdo, kdor zagovarja takšno ali drugačno prosvelto, pa tudi za ceno, da se onemogoči za vse večne čase!

Medjugorje je in ostane izziv za tiste, ki so sposobni spoznati: "Na kolenih pred Bogom prosite za Kristusovo pomoč! Milost upanja raste iz milosti brezupa!"

napisal slovnični pregled slovenskih spregatev in sklanjatev ter italijansko-slovenski slovar z 2633 gesli. Dalje je za pridigarje napisal uvod za čitanje nedeljskega slovenskega evangelija ter formular za slovenski začetek in konec pridige. Za katehete je napisal najvažnejše obrazce, ki jih je na prižnici ponavljal vsako nedeljo, da so se jih naučili otroci na pamet, odrasli pa so si z njimi osvežili spomin, da bi jih ne pozabili (očenaš, češčenamarija, vera, deset božjih zapovedi, očitna spoved za spovednico). Važno je dejstvo, da je Alasia v svojo knjigo vključil predvsem molitvene obrazce, ki so jih v devinskem dekanatu in sploh v goriški nadškofiji javno molili. Ker ni dobro, oziroma ni dovolj poznal slovenskih protestantskih knjig, je uporabljal italijanski pravopis. Fra Alasia da Sommaripa je prvi Italijan, ki je svojim rojakom prikazal Slovence in njihov jezik v času protireformacijskih ukrepov v duhu tridentinskega koncila (1545-1563) in priporočal, naj se del bogoslužja opravlja v domačem jeziku.

DALJE

BESEDA ŽIVLJENJA

16. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

MALO VEČ POTRPLJENJA!

Slovenski pregovor pravi, da je "potrpljenje božja mast". Pristavlja pa še, da je "gorje tistemu, ki se z njo maže". Če smo kolikor toliko razumeli smisel današnjega evangelija, bomo morali reči, da ta pregovor v svoji drugi polovici ne drži. Seveda moramo najprej pravilno domisliti, kaj potrpljenje je. Predvsem to ne pomeni, da moraš biti kot "božji volek", kot človek, ki lahko drugi delajo z njim, kar se jim zljubi; kot človek, ki si ne zna pomagati in samo čaka: kar bo, pa bo! Bog nam je dal pamet in sposobnosti, da z njimi sodelujemo, se pravi: da naredimo, kar je naša dolžnost in kar je v naših močeh.

Jasno nam mora biti, kaj bi radi bili in kaj bočemo doseči. V Svetem pismu je zapisano: "Miloba žari iz moči." To pomeni: mil, blag, dober človek je lahko samo nekdo, ki je notranje močan. Z drugimi besedami: starši, ki bočejo biti dobri vzgojitelji in voditelji svoje družine, morajo biti odločni. Odločnost si pridobijo, če znajo biti strogi do samih sebe, če se znajo obvladati, če se trudijo iz sebe narediti dobre in kar se da popolne ljudi. Mlad človek, ki boče ostati dober, plemenit in dosleden svojim življenjskim idealom, mora imeti veliko notranje trdnosti. Notranjo trdnost pa bo imel, če si ustvari pravilno podobo o svetu, ki ga obdaja. Prav to nam pomaga ustvarjati Kristus s svojo besedo, zapisano v evangeliju. "Miloba žari iz moči." Besedo "miloba" lahko zamenjamo z besedo "potrpljenje" in videli bomo, da ta "božja mast" ni nič slabega, ampak nasprotno: nekaj nujno potrebnega in koristnega za našo človeško in krščansko rast in napredovanje v božji šoli.

Bog ve o nas vse, pozna nas do zadnjega vlakenca; ve, da smo narejeni iz mehkkega lesa, ki se hitro zlomi, iz snovi, ki se brž razbije, zato z nami zelo potrpi. Trmasto nas ima za dobre in pričakuje, da bi dobri tudi resnično postali. K temu nas spominja tudi današnji evangelij. Za naše vsakdanje življenje nam daje dragocen nauk: "Za božjo voljo, ne bodite nepotrpežljivi! Ne pričakujte, da bi bili vaši otroci bitja iz čistega zlata! Poglejte sami sebe, kakšni ste. Kako naj bodo potem ljudje okoli vas popolni?"

Radi pravimo, da je na svetu veliko slabega. Hkrati pa pozabljamo, da je veliko slabega v slehernem od nas. Pa je vsak človek svet v malem. Naša dolžnost je, da v nas samih gradimo boljši svet, da rujemo plevel iz njiv svojih src. "Vsak naj pred svojim pragom pometa," nam velewa slovenska ljudska modrost. To znamo uporabiti, kadar mislimo na druge. Če nam ljudje kdaj (tudi upravičeno) očitajo: tak si in tak, se bomo branimo, naj raje sami sebe pogledajo!

Nekoč sem v nekem humorističnem časopisu videl tole šalo: narisani sta bili dve čarovnici, ki sta leteli vsaka na svoji metli in se pogovarjali o svojih "vozilih". Hvalili sta vsaka svojo metlo. Ena od njiju je rekla, da ima njena metla to odliko, da pometa tudi pred njenim pragom. To je namen metle.

To je tudi namen našega poslušanja božje besede: ko slišimo, kaj nam pravi Jezus, naj bi znali pomesti pred pragom naše duše, našega življenja. Potrpežljivo moramo delati za to, da se poboljšamo, vztrajno se moramo truditi, da postane Jezusov nauk naše življenjsko vodilo. Ko bomo videli, kako težavno je to delo pri nas, ne bomo nestrpni do drugih, ampak bomo podobni nebeškemu Očetu tudi v potrpežljivosti. Dokler se ura življenja ne izteče, so vsakemu človeku na stežaj odprta vrata božjega usmiljenja.

Ena milijarda za evharistični kongres

Deželna vlada dežele Emilia Romagna je odobrila eno milijardo lir prispevka za državni evharistični kongres, ki bo v Bologni prihodnje leto. Gre za deželo, ki ima izrazito levičarsko upravo. "Kongres je izreden dogodek tako v civilnem kot v socialnem merilu," je izjavil deželni podpredsednik.

V Sloveniji pa so nekateri uganjali hude polemike zaradi stroškov ob obisku sv. očeta, ko ni šlo samo za izreden dogodek v civilnem in socialnem pomenu, temveč tudi v državnem pomenu, saj je obisk sv. očeta pomenil tudi mednarodno uveljavitev Republike Slovenije.

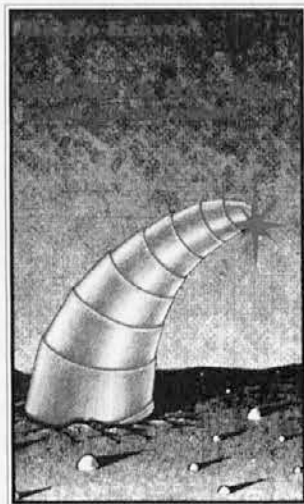
5

ČETRTEK
18. JULIJA
1996

MARKO KRAVOS - KROMPIR NA SRCU

JURIJ PALJK

Tržaški pesnik Marko Kravos v teh dneh prihaja na knjižne police z novo pesniško zbirko, ki nosi naslov *Krompir na srcu-pesmi z zlatim rogom*.

Knjiga poezij in zelo lepe lirične pravljice *Zlati rog* je izšla pri mariborski založbi Obzorja, prijetno jo je opremil Marjan Kravos, urednik zbirke pa je Andrej Brvar.

Marko Kravos je uveljavljen slovenski pesnik iz Trsta, ki je bil in je še poznan po tem, da se je vedno rad poigraval z besedami in tudi z navadami, lastnostmi, ki so posebno v zamejstvu "svete". Tako se ga spominjamo, kako se je norčeval iz naše zamejske žalosti in drugih stvari, poznamo pa ga tudi kot pesnika in pisca pravljic za otroke, ki ima svojevrsten jezik in samosvojo, zelo izdelano in skrbno negovano poezijo. Čeprav je Marko Kravos pripadnik modernizma, se nanj ni nikdar obešal in je večkrat segal po čisto klasičnih oblikah pesmi, vedno pa je svojo poezijo začel z zanj zelo značilnim humorjem, tako ironijo, ki je "celinski Slovenci" ne poznajo dosti.

Z zanimanjem sem odprl njegovo novo knjigo poezij in to kar na strani 27 (kako lepo je to, poezija ti omogoča, da začneš knjigo, kjer se ti zdi!), kjer sem prebral pesem *Trn in kamen*; duhovita poezija, polna nežnih prispodob in pretanjenega sloga. Zadnje tri nežne kitice se glasijo takole: "Ko bom še kdaj prišel/ živet na ta svet,/ kamen bi rad postal,/ z mahom odet./ Včasih bo sedel/ name kak ptič/ pel, odletel bo/ v vedri svoj nič./ Takrat spod mene bo/ vir žuborel,/ jaz, trdi kamen,/ bom vsega vesel./" Mislim, da v tej čudoviti liriki najlažje in naj-

lepše spoznamo Kravosov lepi in nežni pesniški svet. Seveda je to samo ena od okrog štiridesetih poezij, ki so v zbirki, a mi je bila morda najbolj všeč.

S poezijo je namreč tako, da je lahko nekomu všeč, drugemu ne, vse pa sili k aktivnemu branju. Za Kravosovo zbirko pa sem prepričan, da bo našla svoje mesto med zbirkami poezij, ki jih radi beremo. Zanimivo je tudi to, da je Kravosov jezik postal zelo "suh", zelo malo primer in raznih metafor uporablja, izogiba se odvečnim pridevnikom in tako lahko zapiše drobne pesmi, ki človeka silijo k razmišljanju ali pa mu dajo sliko, na kateri lahko sam gradi svoj poetični svet. Poezija je lepa tudi zato, ker človeku pusti sanjati. Kot otroci smo pred njo, saj nam od kriva svet, ki ga današnja potrošniška mrzlina poriva na rob in ne priznava. Prav zato pa so poezije Kravosovega kova kot nalašč, da nam spet dajo tisto možnost vračanja

k našim koreninam, ki so vse v otroštvu. S tem ne mislim, da so poezije otročje, govorijo pa o tistem neomadeževanem svetu, o otroškem svetu čudenja in doživljanja, ki nam pomaga, da uspemo premagovati sicer pust in zelo "vsakdanji" življenjski delavnik, v katerem je zelo malo prostora za otroške sanje in za otroška - včasih naravnost preroška - videnja in odkritja. Kravosove pesmi pa so prijetne in zelo dopadljive tudi zaradi jezika in miselnih preobratov, ki jih lahko samo zrel pesnik napiše.

Knjigo Kravosovih poezij *Krompir na srcu* priporočam vsem, ki imajo radi poezijo, in tudi tistim, ki bi jo radi imeli, a si knjig s pesmimi ne upajo brati, ali pa jih je sram to početi (tudi to se dogaja; še slabše pa je dejstvo, da se včasih besedo *pesnik* uporablja za psovko!). Z veseljem sem zbirko poezij vzel v roke tudi zato, ker je to zbirka zamejskega pesnika in je danes izid knjige kakega zamejskega ustvarjalca zame že velik praznik.

Upam pa tudi (pobožna želja?), da bo Marko Kravos, ki je predsednik slovenskega PEN kluba in kot tak torej vpliven mož, uspelo doseči, da bo izšla še kaka pesniška zbirka kakega mlajšega slovenskega avtorja iz zamejstva. Kot starosta in najbolj priznan in zato vpliven slovenski pesnik v zamejstvu bi moral skrbeti tudi za svoje naslednike, saj zelo dobro vemo, kako težko pridejo zamejci danes do knjižnih objav.

PRAŠKI ZAKLADI: BENEŠKA UMETNOST 17. IN 18. STOLETJA IZ PRAŠKIH ZBIRK

SAŠA QUINZI

Konjušnice miramarskega gradu imajo v gosteh do 6. januarja 1997 enkratno razstavo beneških slik 17. in 18. stoletja iz raznih zbirk češke prestolnice. Razstava sloni na desetletnem raziskovalnem delu umetnostnega zgodovinarja Ladislava Daniela, medtem ko so pobudo za realizacijo prevzeli mesti Trst in Praga, praška Narodna Galerija in Soprintendenza B.A.A.A.S. za F-Jk., ki je poskrbela tudi za umetnostni Poklon Trsta Pragi. Naj takoj povemo, da je 30 od sedemdesetih pretežno kvalitetnih slik neobjavljenih in torej - razen specialistom - popolnoma neznanih, kot npr. Piazzetta *Žalujoca Magdalena* ali *Apol in Merkur* Pietra della Vecchia. Hkrati so tudi predstavljena skoro vsa najvažnejša italijanska dela iz češke republike.

Ponuja se nam lepa priložnost, da spoznamo razdobje, v katerem je bilo v Evropi izjemno povpraševanje slik italijanskih mojstrov, še posebno beneških, ki so spričo ekonomske krize vse pogostejše slikali po naročilih tujih zbirateljev in jim sledili izven meja beneške republike. Tako so tudi na češkem nastajale pinakoteke, ne samo v ponos zbiratelja, saj so bile hkrati pomembne za domače umetnike. Prva in verjetno najvažnejša taka zbirka je nastala na pubodo Rudolfa II. na Praškem gradu, ki jo je nadvojvoda Leopold Viljem pozneje izpopolnil.

karstva. Ta se začne s krizo konca 16. stoletja in je predstavljen z deli tako domačih (med temi Jacopo Palma il Giovane) kot tujih umetnikov, ktere je mesto vedno privlačevalo (Paolo Fiammingo). Nove spodbude pa so prinesli predvsem z realizmom oplojeni slikarji (Fetti, Liss, Strozzi), čeprav je nauk velikih mojstrov, (predvsem Tiziana) ostal vedno aktualen (Pietro della Vecchia, Giulio Carpioni).

Dva salona sta posvečeni t.i. »tenbrosom« oz. »chiaristom«, ki ob izteku 17. stoletja predstavljajo reakcijo na temne tone in mračne atmosfere prvih in se tako približujejo rokokski »svetlobi«. Vzporedno z največjim predstavnikom le-teh Sabastianom Riccijem pa vztrajajo v 18. stoletje tudi nasledniki »mračnjakov« kot Bencovich ali Piazzetta. V drugi polovici stoletja se veliko slikarjev prusmeri v dekoracijo palač, dvorcev in cerkva, med temi prednjačijo Tiepolo, Pellegrini in Diziani. Pregled se konča s Pittonijem in češkim posnemovalcem Kernom ter z vedutami in »capricci« Marieschija.

Velik del slik, ki so prvič predstavljene, stilna dovršenost mnogih platen, pregled prepletanja med beneškimi umetniki in naročniki ali tujimi slikarji zagotavljajo visok kvaliteten nivo in so dovolj pomembni razlogi za ogled kvalitetne razstave.

Glavni corpus razstavljenih slik prihaja prav iz teh pinakotek, rdeča nit postavitev pa je kronološki in stilni *excursus* beneškega sli-

ZAVEZNIŠKA RAZMEJITVENA KOMISIJA V GORICI

ZASLIŠANJE DELEGACIJE SLOVENSKE DUHOVNIKOV

RUDOLF KLINEC - DNEVNIK

Rudolf Klinec se je rodil v Vipolžah v Brdih 18.3.1912, umrl v Gorici 2.12.1977. Študiral je v semenišču v Gorici, bogoslovje v Bologni, nato na lateranski univerzi v Rimu, kjer je doktoriral iz cerkvenega prava. Kot duhovnik je služboval v Velikih Žabljah na Vipavskem, od 1945 pa je do smrti bil nadškofijski kancler v Gorici. Predaval je cerkveno pravo v bogoslovju, obenem je bil član cerkvenega sodišča v Benetkah. Bil je publicist. Pisal je zgodovinske članke. Pri GMD je izdal več knjig. Bil je glavni pobudnik in zelo zavzet sodelavec PSBL. Leta 1979 je izšla njegova knjiga *Primorska duhovščina pod fašizmom*. Pisal je dnevnik, ki ga delno objavljamo. - URED.

26.3.1946

V Londonu so sklenili poslati na Primorsko strokovnjake, da na kraju samem preučijo etnične, gospodarske in zemljepisne razmere in nato določijo mejo, ali bolje, posredujejo konferenci zunanjih ministrov, ki se bo sestala v Parizu, primerne predloge o razmejitvi. Komisijo so sestavljali: za ZDA dr. Mosley, za Francijo Wolfram, za SZ Garešenko in za Anglijo Waldo.

Komisija je prispela v Trst v četrtek, 7. marca. Prvi dan je vzela v pretes predloge jugoslovanske in italijanske vlade o razmejitvi. Medtem je v Londonu govoril o Julijski krajini zunanji minister Bevin in dejal, da bo treba potegniti mejo tako, da bo kolikor se da manj drugorodcev prišlo na eno in drugo stran.

Iz Trsta je komisija odšla v Istro, kjer je taborila večinoma v Pazinu. Od 23. marca smo jo pričakovali v Gorico. Določili so, naj gredo msgr. Novak, dr. Čuk in dr. Klinec kot predstavniki goriške slovenske duhovščine ter katoliškega tiska na pogovor. Primerno spomenico je že podpisalo kakih 30 duhovnikov, torej polovica duhovnikov iz Cone A.

Dne 26. marca - bil je torek - je ob 10.30 dospela komisija v Gorico. Mnogo ljudstva jo je čakalo že od zgodnjega jutra. Slovenci so imeli ves dan zaseden Travniki. Zastava ob zastavi, človek ob človeku, dolg špalir od ulice Roma do Gosposke ulice; in ves dan so ljudje stali. Brez hrane in pijače, razen če niso imeli kaj v culici. Pa kako radi...! Proti večeru so Italijani priredili protidemonstracijo. Ker pa niso mogli na zasedeni Travniki - policija je namreč skrbela, da sta ostali skupini ločeni in da ni tako moglo priti do incidentov - so se zbrali na Korzu in tam prepevali ter marširali. Ko se je mračilo, so tudi Slovenci zapustili Travniki ter obšli mesto prepevajoč, vzklikajoč in tudi grozeč svojim nasprotnikom.

Msgr. Novak je dobil povabilo za 19.30. Odšli smo na določeno mesto, a so nam tam povedali, a bodo sprejeli samo msgr. Novaka in še njega ob 20.15. Novak je nekam obstal, kako bo sam odgovarjal. Nama dvema pa je bilo kar prav, saj bi si nakopala samo novo odgovornost: da izdajalsko rušimo, kar oni gradijo; bi si že izmislili klevete in očitke.

DALJE

SLOVENIJA V EVROPSKO IN V ATLANTSKO ZVEZO, ČIMPREJ! (2.)

SLOVENIJA IN EVROPSKA ZVEZA

Pred vrati Evropske zveze čaka dolga vrsta držav. Za sprejem v Evropsko zvezo prosijo naslednje države:

Turčija (leto prošnje 1987), Ciper (1990), Malta (1990), Švica (1992), Madžarska (1994), Poljska (1994), Bolgarija (1995), Estonka (1995), Latvija (1995), Litva (1995), Romunija (1995), Slovaška (1996), Češka (1996), Slovenija (1996).

Pridružitvene pogodbe že veljajo za te države: Poljska (1994), Madžarska (1994), Češka (1995), Romunija (1995), Bolgarija (1995), Slovaška (1995).

Naslednje države pa so šele podpisale pogodbo o pridružitvi: Litva (1994), Estonka (1995), Latvija (1995), Slovenija (1996).

Eden izmed faktorjev za merjenje razvitosti držav je narodni dohodek na prebivalca (BDP, Pil). V Evropski zvezi ima najvišji dohodek Danska (28.110 dolarjev) in na repu je Grčija (7.140).

Navedimo vseh 15 držav članic in 12 kandidatov za Evropsko zvezo ("II Sole-24 Ore", 21.6.1996):

DRŽAVE ČLANICE

Avstrija (24.950), Belgija (22.920), Danska (28.110), Finska (18.850), Francija (23.470), Nemčija (25.500), Grčija (7.710), Irska (13.530), Italija (19.270), Luksemburg (21.700), Nizozemska (21.970), Portugalska (9.370), Velika Britanija (18.410), Španija (13.280), Švedska (23.630).

DRŽAVE KANDIDATKE

Malta (7.600), Ciper (7.585), Slovenija (7.140), Madžarska (3.840), Češka (3.210), Poljska (2.470), Slovaška (2.230), Estonka (2.820), Latvija (2.290), Litva (1.350), Romunija (1.230), Bolgarija (1.160).

Pridružitvena pogodba med Slovenijo in Evropsko zvezo je bila - kot rečeno - podpisana v Luksemburgu 10.6.1996 ter je veljavna za nedoločen čas.

Pogodba - kateri je dodanih 6 protokolov in 12 prilog - ima okrog 130 členov ter je razdeljena na več poglavij, kot so:

- politični dialog,
- prilagajanje zakonodaje evropskim standardom,
- gospodarsko sodelovanje,
- finančno sodelovanje,
- prost pretok delavcev, blaga, storitev in kapitalov (vštevši nepremičnine). Pri tem so vštete pravice oseb, ki pripadajo manjšinam ter delujejo v večstrankarskem sistemu s svobodnimi in demokratičnimi volitvami.

Partnerja sprejemata odločno obveznost za polno izvajanje vseh načel Helsin-

EGIDIJ VRŠAJ

ških dokumentov (1992) o varnosti in sodelovanju v Evropi, Vrha v Budimpešti (1994) ter Pariške listine o novi Evropi.

Nadalje obe strani upoštevata strategijo za pripravo polnopravnega članstva, ki je bila sprejeta decembra 1994 na zasedanju Evropskega sveta v Essenu za strukturne odnose med pridruženimi državami in ustanovami Evropske zveze za vzajemno zaupanje in skupne koristi.

Člen 1. pogodbe pove, da so cilji pridružitve naslednji:

- skrbeti za politični dialog, ki naj razvije tesne politične stike med partnerjema;
- spodbujati razvoj trgovine in skladnih gospodarskih odnosov med partnerjema ter tako pospeševati dinamičen gospodarski razvoj in blaginjo Slovenije;
- postopno razvijati prosto trgovinsko področje (kot EFTA), ki bo obsegalo vse izmenjave med Evropsko zvezo in Slovenijo;
- podpirati Slovenijo v njenih prizadevanjih za razvoj gospodarstva ter za dokončanje prehoda (tranzicije) v tržno gospodarstvo;
- ustvariti primerne pogoje za postopno integracijo Slovenije v Evropsko zvezo.

Člen 3. pogodbe določa, da pridružitve vključuje prehodno obdobje največ 6 let, razdeljenih v dve fazi: načelno bo prva faza trajala 4 leta in druga 2 leti. Prva faza se bo začela z uveljavitvijo Pridružitvene pogodbe ter bo Slovenija v tej fazi imela pravico do izjem za zaščito svojega gospodarstva po členu 52.

Po členu 4 bo politični dialog med partnerjema vključeval zlasti naslednje:

- popolno integracijo Slovenije v skupnost demokratičnih narodov ter njeno postopno približevanje stališč obeh partnerjev v mednarodnih vprašanjih, zlasti tistih z bistvenimi posledicami za obe strani;
- boljše sodelovanje na področjih, ki se tičejo skupne zunanje in varnostne politike Evropske zveze;
- skupne poglede na varnost in stabilnost v Evropi.

Izvajanje pogodbe bo nadzoroval Pridružitveni svet, v katerem bodo zastopniki Evropskega sveta in Evropske komisije ter slovenske vlade. Svet se bo na ravni ministrov sestajal vsaj enkrat na leto. Za pomoč si bo izbral Pridružitveni odbor ter specifične odbore, pristojne za posamezna vprašanja.

Politični dialog na parlamentarni ravni - pravi člen 7 - pa se bo razvijal v Parlamentarnem pridružitvenem odboru, v katerem bodo odposlanci evropskega in slovenskega parlamenta.

PRILAGAJANJE ZAKONODAJE

Partnerja - poroča člen 70 Pridružitvene pogodbe - priznavata, da je glavni predpogoj za gospodarsko integracijo Slovenije v Evropsko zvezo približevanje slovenske obstoječe in bodoče zakonodaje evropski zakonodaji. Slovenija si bo prizadevala, da postopno zagotovi skladnost svoje zakonodaje z evropsko.

Po členu 71 se prilagajanje slovenske zakonodaje tiče zlasti naslednjih področij: carine, zakonodaje o podjetjih, bankah in zavarovalništvu, knjigovodstva in pristojbin, finančnih storitev, pravil o konkurenci, javnih pogodbah in javnih zastopstvih, zaščite zdravja ter življenja ljudi, živali in rastlin, posrednih davkov, tehničnih pravil in standardov, jedrske zakonodaje, prevozov in telekomunikacije.

Posebno važen je tudi nagle napredek v prilagajanju zakonodaje, ki se tiče notranjega tržišča, konkurence ter zaščite delavcev, potrošnikov in okolja.

Evropska zveza - zagotavlja člen 72 - bo nudila Sloveniji tehnično pomoč za izvajanje omenjenih ukrepov.

GOSPODARSKO SODELOVANJE

Evropska zveza in Slovenija - napoveduje člen 73 - bosta vzpostavili gospodarsko sodelovanje, ki naj pomaga pri razvoju in gospo-

darski rasti Slovenije. To sodelovanje bo okrepilo že obstoječe stike na največji možni ravni v korist obeh partnerjev.

Na industrijskem področju bodo cilj gospodarskega sodelovanja modernizacija in preustrojitve slovenske industrije javnega in zasebnega sektorja, industrijska kooperacija gospodarskih operaterjev obeh strani ter ustanavljanje novih podjetij na področjih, ki nudijo možnost za gospodarsko rast.

Industrijsko sodelovanje - poudarja člen 74 - bo upoštevalo prioritete, katere bo določila Slovenija, nadalje primerne pogoje za podjetništvo, management in know-how, razvoj tržišča, okolje ter v primeru potrebe tehnično pomoč.

Kooperacija bo skušala ustvariti ugodne pogoje za zasebne investicije, domače in tuje, ki so bistveno važne za gospodarsko in industrijsko obnovo Slovenije. Za ta namen je potrebno zlasti naslednje:

- slovenska zakonodaja za spodbujanje in zaščito investicij;
- sklenitev dvostranskih pogodb o investicijah med Slovenijo in državami članicami Evropske zveze;
- sporazumi za preprečenje dvojne obdavčitve;
- primerni predpisi za prenos kapitalov;
- "deregulacija" ali zakonske olajšave;
- izboljšanje gospodarske infrastrukture;
- izmenjava informacij o investicijah.

ZUNANJA TRGOVINA

Na države Evropske zveze odpade kar 70% zunanje trgovine Slovenije.

Pridružitvena pogodba se tiče nadaljnje liberalizacije izmenjav med Slovenijo in Evropsko zvezo, to je postopne odprave carin in kontingentov. To bo Slovenija lahko napravila počasneje za zaščito svojega gospodarstva v razvoju.

Do konca prehodnega obdobja šestih let (prva faza 4 let in druga faza 2 let) bodo oblikovali prosto trgovinsko področje po zgledu EFTA (European Free Trade Association). Posebne protokole so odobrili za konkurenčno občutljive proizvode, kot so: tekstil, kovinski izdelki ter predelani agroživilski proizvodi. Slovenija je v kmetijstvu dosegla večje koncesije za ribe in predelano agroživila.

Liberalizacija se nanaša zlasti na industrijske izdelke, ki so razdeljeni na več skupin po občutljivosti in hitrosti odpravljanja carin. Carine za srednje občutljive proizvode bodo v začetku prihodnjega leta znižali na 55% osnovne carinske stopnje, za najbolj občutljive proizvode pa na 70%. Za prvo skupino bodo carine odpravljene leta 2000 ter za drugo skupino leta 2001.

Za 44 skupin slovenskih industrijskih izdelkov so za uvoz v Evropsko zvezo zdaj "plafoni" ali kontingenti, to je količinske omejitve. Evropska zveza bo 1.1.1997 odpravila kontingente za 20 skupin proizvodov ter za ostale leta 1999.

Za tekstil bodo kontingenti ukinjeni leta 1998 ter carine leta 2001.

FINANČNO SODELOVANJE

Kot določa člen 100, bo Slovenija dobila začasno finančno pomoč v obliki daril in posojil od Evropske

zveze, všteti posojila od Evropske investicijske banke. V finančno pomoč bodo vključene operacije PHARE, t.j. podporni programi za Srednjo Evropo. Podpore, ki bodo usklajene z mednarodnimi finančnimi ustanovami G-24, bodo tudi ščitile slovensko plačilno bilanco s tujino ter konvertibilnost valute.

Slovenija bo morala predložiti stabilizacijske programe za svoje gospodarstvo, katere bo moral odobriti Mednarodni denarni sklad. Za mnenje bodo vprašali tudi Svetovno banko ter Evropsko banko za obnovo in razvoj.

Evropska zveza - opozarja člen 104 - bo pri finančnih podporah upoštevala razvojno raven slovenskega gospodarstva, razvojne prioritete, uvajanje tržnega gospodarstva ter sposobnost vračanja posojil.

OSIMSKI DOGOVORI

Evropska zveza in Slovenija - pravi člen 107 Pridružitvene pogodbe - bosta spodbujali regionalno kooperacijo ter prekomejno sodelovanje, kot sta predvidena v Osimskih dogovorih med Italijo in Jugoslavijo z dne 10. novembra 1975. To bo upoštevano tudi pri finančnih podporah.

Člen 108 dodaja, da bosta Evropska zveza in Slovenija dovolili prost dostop na svoja tržišča proizvodom iz prostih obmejnih con, katere bi utegnili ustanoviti na podlagi gospodarske kooperacije, predvidene z Osimskimi dogovori.

In za zaključek ponovimo odstavek iz uvoda ("preamble") Pridružitvene pogodbe, ki poudarja: "Partnerja priznavata dejstvo, da je končni cilj Slovenije vstop v Evropsko zvezo ter bo po njunem mnenju Pridružitvena pomagala Sloveniji, da doseže ta cilj."

KONEC

PREJELI SMO

LUX-VERITAS

Prijetno je brati vaš dobro urejen list. Pri pisanju biblijskih imen mi nekatere reči ne morejo v glavo, ko berem kar dobro napisan in junaško podpisan članek *Alma Karlin in Polona Vetrin*, ki je nastanjen v časniku dne 9. VI. na strani 7. Slovenci smo doslej imeli takole napisano: *Tam je videl Juda bčer Kanaanca, ki se je imenoval Sue; vzel jo je za ženo in šel k njej. Spočela je in rodila sina, ki mu je dala ime Her. Spet je spočela in rodila sina, ki mu je dala ime Onan. In spet je spočela in rodila sina, ki mu je dala ime Sela...* (1 Mz 38, 2 sl.). V računalniku imam tudi od bibličistov

potrjeno novo poimenovanje biblijskih oseb, a tudi tam ni oblik, ki jih hebrejsko slabo izobraženi članekar navaja: Sueta, Oman, Sel... Vedno je nevarno sklanjati tuja lastna imena, saj je najbolje in najbližje znanstveni natančnosti, če jih ohranimo kar v prvem sklonu - članekar je samovoljno zapisal ime hčere kar po očetu, čigar ime je dal v genitiv: Sueta. *Quid dicendum?* Prosim, da pri bibliji malo popazite, saj ne sme nihče samovoljno spreminjati imen. Če sem se kaj zmotil ali pa narobe zapisal, prosim, da mi koj odgovorite, saj lahko vsak Slovenec nekaj prispeva k izrazoslovju, dokler nastaja novi prevod Svetega pisma. Hvala Bogu za njegov neizrekljivi dar!

- ALOJZ PREMRL

PAROLI - RAZSTAVA BREZ MEJA

V torek, 16. julija, so odprli v Narodni galeriji v Ljubljani razstavo *Antonio Paroli*, sad plodovitega sodelovanja med ljubljansko Narodno galerijo, Pokrajinskim muzejem iz Gorice in Goriškim muzejem iz Nove Gorice. Prvič bo lahko na ogled kar 65 del goriškega baročnega slikarja Antonia Parolija (1688-1788), t.j. skoraj celota njegovega opusa iz prve polovice 18. stol. Ob tej priložnosti so natiskali tudi dvojezičen katalog, katerega prispevke so spisali umetnostni zgodovinarji Ferdinand Šerbelj (Narodna galerija), Sergio Tavano (tržaška univerza), Donatella Porceddu in Alessandra Martina (goriški Pokrajinski muzej). Razstava bo v Narodni galeriji ostala odprta do 18. avgusta; nato jo bodo prenesli na Grad Kromberk pri Novi Gorici (od 22. avgusta do 16. septembra), od 20. septembra do 30. novembra pa bo prestopila slovensko mejo in bo odprta v Pokrajinskem muzeju v Gorici.

TRAGEDIJA V NABREŽINSKEM KAMNOLOMU

V ponedeljek, 15. julija, se je v kamnolomu Zidarič v Nabrežini pripetila smrtna nesreča. 20-tonski kos marmorja je padel na 32-letnega delavca Paola Krasniča iz Nabrežine. Reševalci so potrebovali približno dve uri, da so ga izvlekli izpod skale, a tedaj ni bilo več pomoči, saj je Krasnič medtem že umrl. Tragedija se je pripetila okoli

11.30, ko sta skušala Krasnič in drug delavec izrezati velik kos marmorja. Del le-tega se je nepričakovano utrgal in padel na nesrečnega Krasniča. Ta je podobna dela v kamnolomu že opravljal, saj je v njem delal 15 let in torej veljal za izkušenega delavca.

V tem tako hudem trenutku naj gre svojcem tudi iskreno sožalje našega lista.

8

ČETRTEK
18. JULIJA
1996

Splavili največjo ladjo na svetu

V ponedeljek, 15. julija, so v Trziču splavili največjo potniško ladjo na svetu, in sicer *Down Princess*. Po splovitvi je orjaška ladja usmerila premec proti Trstu, kamor je priplula okoli poldne (na sliki) in kjer so jo privezali ob sedmi pomol.

Nova številka Jambora

Najnovejša, osma številka tržaškega skavtskega glasila Jambor je že uglasena na vsakoletne tabore, ki so višek skavtskega življenja. Zato tudi Visoki jastreb v uvodnem zapisu poudarja izredni pomen, ki ga imajo skavtski tabori kot priprava na življenje, saj prispevajo k zorenju in osebnostnemu oblikovanju članov velike skavtske družine. Kot je razvidno v objavljeni razpredelnici, se bo letos julija in avgusta zvrstilo v Sloveniji in na avstrijskem Koroškem kar pet taborov, namenjenih volčičem in vevericam ter posameznim četam izvidnikov in vodnic. Niso pa še znani podatki o potovalnih taborih.

Poleg zapisov, ki so povezani z bližnjimi tabori, prinaša Jambor še običajno duhovno misel, govor načelnice Martine Grahonja ob letošnjem jurijskem prazniku, priložnostni sestavek Ljube - Akele ob 50-letnici mladinskega lista Pastirček in nekaj drugih zanimivih in koristnih prispevkov. (MAB)

Vrsta veselja na Tržaškem

Konec tedna je bilo na Tržaškem veliko število vaških praznikov in veselja oz. šlager. V Padričah je svoj praznik pripravilo društvo Skala iz Gropade, v Bazovici domača mladina, na Proseku FC Primorje, v Repnu je bila tradicionalna razstava vin, v Ricmanjih pa gasilski praznik, ki ga je priredilo občinsko združenje prostovoljnih gasilcev Breg. Prireditve se je udeležilo veliko število ljudi, čemur je brez dvoma pripomoglo lepo in toplo vreme.

KONEC MATUR NA NAŠIH VIŠJH ŠOLAH

Zrelostnih izpitov na slovenskih višjih srednjih šolah
v Trstu je tudi letos konec.

Do prihodnjega poletja ne bomo več prisostvovali podobnim prizorom.

V petek, 5. julija, so objavili izide zrelostnih izpitov na klasičnem liceju France Prešeren, v torek, 9. julija, na poklicnem zavodu Jožef Stefan in pedagoškem liceju Anton Martin Slomšek. V soboto, 13. julija, so bili znani rezultati na trgovskem tehničnem zavodu Žiga Zois, za danes, 18. julija, pa je napovedana razglasitev izidov na liceju France Prešeren.

Na klasičnem liceju France Prešeren so vsi kandidati izdelali, prav tako na Stefanu, Slomšku in Zoisu. Pogledimo ocene.

Klasični licej France Prešeren: Katarina Fischer 42/60, Taja Gustinčič 52, Ivana Mahnič 60, Sara Perosa 48, Katja Simunich 52 in Sara Sternad 56.

Poklicni zavod Jožef Stefan - oddelek kemijsko-bioloških tehnikov: Nika Grmek 60/60, Ivan Marija Hrovatin 54, Maja Purič 45, Katja Terčelj 58.

Oddelek tehnikov mehanske industrije: Igor Antonič 40/60, Kristjan Mez-

gec 47, Ivan Pahor 54, Danjel Peric 42, Sebastian Razem 40.

Oddelek tehnikov električne in elektronske industrije: Tomaž Furlanič 45/60, Michele Leghissa 42, Walter Masten 54, Samo Petaver 42, Iztok Rapotec 38, Peter Rasman 48, Andreja Štoka 37, Diego Tretjak 46, Vanja Udovičič 38, Roberto Vidoni 47 in Milan Viola 55.

Pedagoški licej Anton Martin Slomšek: Annamaria Antonič 46/60, Sabrina Bandi 46, Gaia Galvani 39, Milan Lavrenčič 50, Jana Lovriha 48, Alessandra Mignacca 48, Sara Mosetti 48,

Irena Rustia 56, Nataša Sanci 42, Primož Strani 54, Francesco Tavčar 50 in Martina Tul 40.

Trgovski tehnični zavod Žiga Zois: 5.A: Leo Braini 48, Andrej Carli 45, Jerneja Carli 44, Christian Cherin 40, Ivana Colja 42, Jasmina Kralj (Carli) 46, Peter Križmančič 46, Andrej Močilnik 40, Adam Pahor 54, Goran Ruzzier 44, Kristina Skerli 50, Luisa Stor 42, Andrej Suligoj 50, Tjaša Švara 56, Irena Šemec 46, Tatiana Tensi 44, Mojca Visintin 50.

5.B: Daniele Beorchia 38, Nataša Bordon 44, Manuela Carli 46, Sabina Čuk

42, Marjana Debeljuh 42, Antonella Faimann 36, Marco Ferfaglia 42, Katja Glavina 42, Fabio Gobbo 40, Valentina Hervat 46, Elvedina Kalesič 48, Adriana Longo 56, Alenka Metlika 44, Saša Prinčič 40, Karen Stoinev 39, Tanja Stupar 36, Simon Vrabec 40.

Oddelek za geometre: Peter Emili 40, Martin Košuta 38, Alen Possega 44, Sergio Pozar 46, Aljoša Purič 42, Nevio Sabadin 48, Werner Sanci 40, Marco Zaccaria 36, Patrick Žerjal 46.

Rezultate znanstvenega liceja France Prešeren bomo objavili prihodnji teden.

Če nekoliko analiziramo dosedanje rezultate, lahko vidimo, da sta najvišjo možno oceno (60/60) prejeli le dve maturantki, Borštanka Ivana Mahnič na klasičnem liceju France Prešeren in Sežančanka Nika Grmek na oddelku kemijsko-bioloških tehnikov poklicnega zavoda Jožef Stefan. Na ostalih šolah so se nekateri približali odlični oceni, a je žal niso dosegli. Nič ne de, vsem novopečenim "zrelim" maturantom priskrbe čestitke z željo, da bi uspešno nadaljevali študij ali se poklicno uveljavili. Sedaj ste si vsi zaslužili počitek oz. počitnice, ki bodo za marsikoga nadaljše v vašem življenju!

SLOVESNO ODPRTJE

NOVI, SODOBNI PROSTORI ZA KMEČKO ZVEZO

IVAN ŽERJAL

Odslej bo Kmečka zveza delovala v novih in sodobnih prostorih v ul. Cicerone 8 v Trstu; te so odprli v ponedeljek, 15. julija.

Ob tej priložnosti so prireditelji poskrbeli za slovesnost, katere so se med drugimi udeležili minister za kmetijstvo Republike Slovenije dr. Jože Osterc, sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj, predsednik Zadrugne zveze Slovenije Peter Vrisk, konzul Republike Slovenije v Trstu Tomaž Pavšič, vsedrjavni predsednik Konfederacije kmetov Italije (*Confederazione Italiana Agricoltori* - CIA) Giuseppe Avolio, podpredsednik deželne sveta Furlanije-Juljske krajine Miloš Budin, župani oz. predstavniki tržaške in okoliških občin ter drugi predstavniki gospodarskega in političnega življenja.

Slavostni govornik je bil predsednik Kmečke zveze Alojz Debelis, ki je med dru-

gim poudaril demokratičnost, nadstrankarskost in neideološkost te organizacije, ki glede na sestavo svojega članstva ima tudi narodnoobrambni značaj. V njej najde lahko svoje mesto vsakdo, ki so mu pri srcu narodne korenine, lastni poklic in ustvarjalno sožitje med tu živječimi ljudmi ne glede na narodnost ali ideološko pripadnost.

Minister Jože Osterc je v svojem posegu dejal, da lahko močna Kmečka zveza v Trstu Sloveniji v marsičem pomaga; biti mora most za sodelovanje med kmetovalci Slovenije in Italije. Pri vključevanju Slovenije v Evropsko zvezo pa je dobrodošla

pomoč tistih, ki so že v tej zvezi, torej Kmečke zveze in Konfederacije kmetov Italije. Prav Kmečka zveza je od te vsedrjavne organizacije pre-

jela pooblastilo za poglabitev sodelovanja s Slovenijo. V podobnem duhu je izzvenel poseg predsednika Konfederacije kmetov Italije Avolia, ki se je med drugim zavzel za spremembo smernic evropske kmetijske politike. Nove prostore je blagoslovil škofov vikar msgr. Franc Vončina.

Preureditev sedeža, ki ima 200 kvadratnih metrov površine, je stala 100 milijonov lir, podprli pa so jo Urad za Slovence po svetu Republike Slovenije, Konfederacija kmetov Italije, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Vladni komisiariat v Trstu, Tržaška kreditna banka in Zadrugna kraška banka.

POLETJE V SESLANJU

Drevi koncert domačih skupin

Pri plaži *Caravella* v seslanskem zalivu bo nocoj, 18. t.m., spet vse živo. Po izredno uspelem predvajanju Gibsonovega filma *Braveheart* prejšnji četrtek bodo drevi, s pričetkom ob 21. uri in brezplačnim vstopom, nastopile tri glasbene skupine mladih občanov. Imena skupin so: Kraški ovčarji, VAM in Sioux age, izvajali pa bodo najrazličnejše glasbene zvrsti, od rocka do bluesa in drugega. Tudi tokrat je večer namenjen pretežno mladim, a ne samo njim, saj bi znala njihova glasba pritegniti tudi manj mlade obiskovalce *Poletja v Sesljanu*. To bo predzadnji večer dokaj uspele poletne pobude, ki se bo zaključila prihodnji četrtek, 25. t.m.

TUDI SKUPINA MUSICA NOSTER AMOR NA TEKMOVANJU SEGHIZZI

Na letošnjem mednarodnem zborovskem tekmovanju *Cesare Augusto Seghizzi* v Gorici je nastopila tudi skupina *Musica noster amor*, ki deluje v okviru Glasbene matice.

Skupina je pela v 3. kategoriji, ki predvideva nastop vokalnih skupin do največ 12 pevcev z 20-minutnim, stilno enotnim programom: *Musica noster amor* je izvajala madrigale Jakoba Gallusa in njegovih sodobnikov in s tem predstavila Gallusovo mesto v evropski glasbeni renesansi.

Od desetih prijavljenih skupin jih je nastopilo osem. Najbolje sta se uvrstili skupini *Corte degli Estensi* iz Reggio Emilie (88 točk) in *Ave* iz Ljubljane (83). Sledijo skupine iz Brna in Kalifornije (po 77 točk), Latvije (75), Poljske (73) in tržaška skupina *Musica noster amor* (72). Zadnja skupina je prejela 59 točk. Če pomislimo, da te (tuje) skupine sestavljajo celo izbrani pevci iz zborov, ki so v polifonskih kategorijah posegli po najvišjih nagradah, potem je očitno, da je bil nastop vokalne skupine *Musica noster amor* na tem uglednem mednarodnem tekmovanju res uspešen. Skupina je prejela pokal, priznanje in denarno nagrado,

namenjeno boljšim zborom iz dežele Furlanije-Julijske krajine.

Skupina *Musica noster amor*, ki nosi ime po začetnih besedah najznamenitejšega madrigala slovenskega renesančnega skladatelja Jakoba Gallusa, je nastala na začetku leta 1995 na pobudo Tamare Stanese. Njeno umetniško vodstvo je prevzel Janko Ban, vendar vsi člani (Nataša Gregori, Tamara Stanese, Silvia Mosco, Bogdan Kralj, Janko Ban in Tomaž Simčič) enakovredno sodelujejo pri izbiri skladb in oblikovanju njihove interpretacije. Doslej je skupina nastopila na revijah *Primorska poje* in ZCPZ, na srečanju malih pevskih skupin v Smartnem pri Litiji in ob raznih priložnostih. Zadnji nastop pred tekmovanjem C. A. Seghizzi je bil koncert z naslovom *Jacobus Gallus in sodobniki* v novi cerkvi v Štivanu.

Glavni namen skupine je izvajati renesančno glasbo posvetnega značaja v solistični zasedbi, priložnostno pa se posveča tudi nabožni glasbi.

Skupina Musica noster amor med tekmovalnim nastopom

MARKO FERI NASTOPI V BRISIGHELLI

Tržaški kitarist Marko Feri je v četrtek, 11. julija, imel koncert v kraju Brisighella pri Ravenni. Skupaj s kitaristom Donatom D'Antoniom je nastopil v okviru festivala kitaristov *Musica a Villa Corte*. Izvajala sta pretežno dela iz španske glasbene zakladnice. S tem sta hotela počastiti velikega španskega skladatelja Manuela De Falla ob 50-letnici njegove smrti.

Festival *Musica a Villa Corte* se je začel 1. julija in bo trajal do 21. julija. Njegov spored vsebuje poleg koncertov in drugih nastopov še vrsto seminarjev. Med drugimi se ga udeležujeta svetovno znana kitarista Alirio Diaz iz Venezuele in Oscar Ghilia iz Italije.

OBVESTILA

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE - tajništvo Trst, sporoča vzgojiteljicam, ki so se udeležile natečaja po naslovih, razpisane s skrbnikovim odlokom dne 7. maja 1996, da je na šolskem skrbništvu razobesena stalna lestvica tega natečaja od dne 4. julija. Morebitne oškodovanke imajo 10 dni časa za pisno pritožbo glede možnih nastalih napak.

TRST. V Domu blagov bodo letos 19., 20. in 21. avgusta duhovne vaje za žene in dekleta. Vodil jih bo salezijanski duhovnik Stanislav Duh, ravnatelj inšpektorijalne hiše na Rakovniku v Ljubljani. Vpise sprejemata gđc. Dora Kosovel (tel. 763406) in gospod Jože Kunčič (tel. 220332).

OTROCI iz kolonije v Comegliansu se bodo vrnili v soboto, 20. julija. V Gorici bodo pred železniško postajo okrog 11. ure, v Sesljanu okrog 11.30, v Trstu pred avtobusno postajo okrog 12. ure.

BARKOVLJE. V četrtek, 1. avgusta, bo ob 17. uri ura molitve s sv. mašo za duhovne poklice in mladino. Toplo vabita Slovenska Vincencijeva

konferenca in Klub prijateljev.

V NEDELJO, 21. julija, bo vsakoletna spominska pobožnost z mašo za pobile iz družine Breclj v Zgornji Braniči, in sicer v bližini vasice Kodreti (kraj bo označen) ob 17.30 s somaševanjem s bratov duhovnikov in s cerkvenim zborom iz Slapa. V primeru slabega vremena bo obred v bližnji cerkvi v Kodretih. Sledi družabnost.

ČESTITKE

V preteklih dneh je uspešno končalo študij več slovenskih diplomantk in diplomantov. To so Darija Colja, Sabrina Gec, Manica Maver, Aleksandra Skrinjar, Katja Slobec, Debora Stegel, Tamara Tretjak in Andrej Zaghet. Vsem skupaj čestita uredništvo Novega glasa.

DAROVI

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na Antona Bakar darujejo sošolec Pino Prelec 50.000 lir, M.C.B. 20.000, Pini Kocjančič 20.000 in družina Bizjak 30.000 lir. M.C.B. v spomin na mamo Amalijo Vatovec Černigoj ob rojstnem dnevu 30. junija 1876 50.000 lir.

TRŽAŠKA SLOVENSKA SKUPNOST

prireja 20. in 21. julija 1996

NAŠ PRAZNIK

na igrišču ŠD Sokol v Nabrežini

V SOBOTO, 20. JULIJA:

ob 18. uri odprtje kioskov. Med dvema ognjema: turnir med sekcijami SSK. Ob 19.30 nagovor pokrajinskega tajnika SSK Petra Močnika. Otvoritev razstave domačih obrtnikov. Ob 20.30 ples z ansamblom Krt.

V NEDELJO, 21. JULIJA:

ob 10. uri okrogla miza v župnijski dvorani v Nabrežini: *Kriza slovenskega gospodarstva v Italiji: vzroki in možni izhodi*. Ob 16. uri odprtje kioskov. Ob 18. uri med dvema ognjema - finale. Ob 18.30 nastop folklorne skupine Stu ledi. Ob 19.30 pozdrav podžupanje Vere Tuta Ban in nagovora deželne tajnika SSK Martina Breclja ter ministra za kulturo RS dr. Janeza Dularja. Ob 20.30 ples z ansamblom Krt.

Na prazniku bo oba dneva odprta skrinjica, v katero boste lahko oddali svoje pisne predloge in pripombe o politiki Slovencev v Italiji.

Prisrčno vabljeni!

PRAZNIK V BAZOVICI

BAZOVCI LEPO SPREJELI SVOJEGA NOVEGA ŽUPNIKA

Zaradi preobilice gradiva je v prejšnji številki izostalo poročilo bazovskih župljanov o prihodu novega župnika Žarka Škerlja. Objavljamo ga v tej številki.

Svojo prvo mašo je g. Žarko Škerlj daroval v nabito polni bazovski cerkvi

V nedeljo, 7. julija, je bilo v Bazovici veliko slavlje: g. Žarko Škerlj je uradno prevzel župnijo sv. Marije Magdalene in sv. Tomaža apostola in prvič maševal v lepi bazovski cerkvi. Pred njo ga je ob 10.30 ob pritrtkovanju zvonov nestrpno pričakovala množica, potem ko je ob 9.15 daroval sv. mašo na Pesku in so ga tam sprejeli verniki.

Med nas je prihitel nekoliko pozneje, peš, s knjigami in papirji v rokah, kot da bi ta preprosti prihod tudi dejansko napovedal skromnost in ponižnost, s katerima bo služil Bogu in ljudem. Svoje vozilo je pustil pred vasio, ker je

bil zaradi njegovega prihoda v središču gost promet in je sprejem dušnega pastirja marsikoga ganil.

Mladi postavni župnik je stopil v nabito polno cerkev v spremstvu svojih staršev, škofovega vikarja, strežnikov, deklet in lepih narodnih nošah in vernikov. Škofov vikar msgr. Vončina ga je predstavil ljudem in se hkrati spomnil dolgoletnega bazovskega župnika msgr. Marjana Živica, ki je

moral zaradi bolezni zapustiti župnijo, v kateri je neprekinjeno delal 48 let za bazovsko skupnost. G. Živic je v Bazovici med svojim pastirovanjem pustil neizbrisne sledove - pečat predanosti, v kateri se je izražala ljubezen za božjo in posvetno stvar.

Sledil je uradni sprejem: najprej recitacija pesmi kot dobrodošlica v slovenščini in italijanščini, potem simbolični dar kruha in soli, šop cvetja in kratke misli slovenskih

in italijanskih vernikov. Po vsem tem se je začela sv. maša, v kateri so se harmonično prepletali molitve in lepo ter ubrano petje bazovskega cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom sposobne in požrtvovalne prof. Tamare Razem.

Sv. maša je bila res pravo duhovno doživetje za vse prisotne. Zahvalili smo se Bogu, da imamo novega dušnega pastirja. Po maši smo se vsi zbrali na družabnosti v Slomškovem domu, kjer so se farani lahko tudi osebno srečali s svojim župnikom in mu nazdravili. Ko se je Slomškov dom skoraj izpraznil, je majhna skupina ostala še s svojim župnikom, da bi mu z bližino izrazila svojo pripravljenost na skupno sodelovanje, svojo potrebo po duhovni hrani, razumevanju, spoštovanju in medsebojni ljubezni.

Vsi župljani ponovno voščimo svojemu župniku g. Žarku Škerlju, da bi se med nami dobro počutil in da bi z nami dolgo in plodno služil Gospodu.

Bog Vas živi, g. Žarko Škerlj!

FARANI

UTRINKI

TOCCA FERRO!

Tako je rekel fant v skupini pred barom v Štandrezu, kjer sem kaplanoval in kamor sem šel z našimi fanti. Obrnil sem se k njemu, prijel železno mizico in rekel: "Drži se trdno te železne mizice, dokler ne spijemo kave!" Ko smo bili v lokalu, smo slišali: "Norec, nazadnjak, kaj si rekel? Vsi se ti smejejo!" Tako. Z mladino smo pripravili na prostem igro Svetogorska Kraljica po pesnitvi J. Lovrenčiča. Prikazovanje, ječa, verno ljudstvo, zidava, petje... V vlogi Marije je nastopala Anica O. V naročju je imela mladega Jezusa, ki se je zdel kakor lutka iz voska. Kar naenkrat je začel kihati v veliko presenečenje vseh. Zazeblo ga je! Za prvo sv. obhajilo smo priredili primerno igrice pred šolo kar na podu dveh vozov. Res, veliko sodelovanja in veselja, zlasti v cerkvi z lepim petjem in z veliko udeležbo mladine, zlasti otrok. (B+B)

SPET ZAMEJSKA SKUPINA NA TEKMOVANJU C. A. SEGHIZZI

MARKO TAVČAR

Slovensko zborovstvo slavi zmago s komornim zborom Ave.

Zmagoviti komorni zbor Ave iz Ljubljane na letošnji prireditvi

Letošnji Seghizzi je torej za slovensko zborovsko petje velik uspeh. To velja tudi za naš zamejski prostor. V kategoriji vokalnih skupin je namreč nastopil sekstet *Musica noster amor* iz Trsta, ki mu je umetniški vodja Janko Ban in o čemer poročamo na tržaški strani.

Ta zapis o tekmovalni C.A. Seghizzi pa je zato tudi priložnost, da obžalujemo, da smo na treh tekmovalnih nastopih in na zaključnem koncertu, ki smo jih poslušali, opazili zelo malo pevovodij in pevcev naših zamejskih pevskih zborov. Tudi poslušanje drugih zborov je namreč koristno. To je bila zamujena priložnost, ki pa jo lahko že prihodnje leto popravimo, saj se bodo naslednjega julija spet zbrali v Gorici zbori iz raznih evropskih držav, a tudi z drugih celin.

DR. PETER VENCELJ NA OBISKU PRI SGZ V GORICI

Državni sekretar Republike Slovenije dr. Peter Vencelj je v torek, 16. t.m., prišel na obisk v Gorico, kjer je imel celodnevno srečanje z najvišjimi predstavniki Slovenskega gospodarskega združenja. Predsednik Slovenskega gospodarskega združenja v Gorici Hadrijan Corsi je dr. Vencelju orisal delovanje združenja, ki povezuje na Goriškem čez 200 večjih in manjših slovenskih podjetij. Načelniki posameznih sekcij združenja Bensa, Černic, Devetak, Kosič, podpredsednik Tomsic in ravnatelj Orel so potem visokemu gostu iz Ljubljane podrobno orisali delovanje posameznih gospodarskih vej. Dr. Peter Vencelj je v svojem nagovoru poudaril predvsem izredno važnost slovenskega gospodarstva v zamejstvu in dejal, da se slovenska manjšina v Italiji ne more ohraniti, če nima dobrih gospodarskih temeljev. Prav zato, je dejal dr. Vencelj, bo Slovenija tudi v bodoče pomagala Slovencem v zamejstvu, kolikor bo to mogoče, seveda. Dr. Peter Vencelj si je med obiskom tudi ogledal nekaj slovenskih podjetij v štandardski industrijski coni in v sovodenski obrtni coni ter se udeležil družabnega večera v Števerjanu. O važnem srečanju poročamo, čeprav nas, žal, gostitelji o obisku dr. Vencelja niso obvestili.

B.S.

Zlatomašnik g. Luigi Tavano

Med letošnjimi zlatomašniki sta tudi g. Romano Valle, župnik pri sv. Ambrožu v Trziču, in g. Luigi Tavano. Le-ta ni župnik, temveč zgodovinar in knjižničar, zelo povezan tudi s Slovenci. O njem je napisala članek prof. L. Bratuž v PSBL. Po rodu je Goričan in je imel zlato mašo v cerkvi Novega sv. Antona. Bil je katehet in se veliko posvečal mladini. Leta 1982 je bil med ustanovitelji Inštituta za družbeno in versko zgodovino (*Istituto di Storia sociale e Religiosa*). Kot vodilni član tega inštituta se je zanimal in se zanimal tudi za vprašanja goriških Slovencev; pri študiju je zelo objektiven. Tudi po njegovi zaslugi nas italijanski sodržavljeni še kar dobro poznajo. Svoje prispevke objavlja v tedniku *Voce isontina*, v raznih zbornikih in tudi v samostojnih publikacijah. Prof. Bratuževa članek o Tavanu takole zaključuje: "Tavanovo publicistično in znanstveno raziskovalno pa tudi organizacijsko delo kaže njegovo široko kulturno odprtost. Z neobremenjenim ocenjevanjem naše sedanjosti in preteklosti in z objektivnim prikazovanjem naše stvarnosti italijanski javnosti ustvarja pogoje za boljše medsebojno spoznavanje."

Ob njegovem mašniškem jubileju mu tudi mi čestitamo in iskreno voščimo.

Peč: mednarodno tekmovanje v kotalkanju

Kulturnošportno društvo Vipava je pod pokroviteljstvom skupnosti Alpe Jadran in v sodelovanju z italijansko kotalkarsko zvezo FIHP organiziralo v nedeljo, 14. julija, prvo mednarodno tekmovanje v umetniškem kotalkanju. Na društvenem kotalkališču se je za trofejo Vipava 96 borilo veliko kotalkarjev iz dvanajstih kotalkarskih klubov; dva sta prišla iz Slovenije, dva iz Hrvaške, ostali klubi pa so bili pretežno goriški; nekaj jih je bilo tudi iz notranjosti Italije. Predsednik kotalkarskega društva Vipava Andrej Kovic je v svojem nagovoru povedal, da si društvo odslej želi prirediti to tekmovanje predvsem zato, da bo prihajalo do prijateljskih stikov z drugimi društvi, tekmovanje pa naj bi postalo tradicionalno. Župan sovodenske občine Igor Petejan pa je v svojem posegu poudaril predvsem pomembnost prijateljskih stikov med športniki različnih narodov. Tekmovanje je potekalo ves dan. Komisija, ki so jo sestavljali sodniki italijanske kotalkarske zveze, je prvo nagrado dodelila domačemu društvu Vipava; na drugo mesto so se uvrstili kotalkarji kluba iz Renč v Sloveniji, na tretje društvo Roller iz Vileša, četrto mesto pa so odnesli kotalkarji društva *Pattinaggio Thiene* iz Vicenze. R. DEVETAK

Podgora: prijeten zaključek pevske sezone

V sredo, 3. julija, je mešani zbor Podgora nekako sklenil delovanje v tej sezoni, in sicer na svojevtrsten način. V farni dvorani so se namreč zbrali vsi pevci in tudi nekaj povabljenih. Poslušalstvu je njihov dirigent dr. Mirko Špacapan priredil klavirski recital z deli klasičnih mojstrov (Beethoven, Brahms, Chopin). Zbrano občinstvo ga je nagradilo z burnim odobravanjem.

Sledila je zakuska, med katero se je dirigent zahvalil vsem za sodelovanje in posebej poudaril doprinos pošttrvovalnih pevcev in pevk iz bližnjih vasi, da je mešani pevski zbor Podgora lahko izpeljal spored v kantati o oglejskem patriarhu Bertrandu, o kateri smo že obširno poročali v našem listu. Pomoč je bila res dragocen doprinos, ki je pevcem omogočil, da so se obogatili z marsikaterim tehničnim prijemom, kako izvajati podobna zahtevna glasbena dela. Skratka: lepo je bilo in večer se je zaključil v zadovoljstvo vseh prisotnih.

Štmaver: Iztok Mlakar - kabaretni večer

Kulturno društvo Sabotin je pred odhodom na počitnice priredilo zabavni kabaretni večer z igralcem in slovenskim kantavtorjem Iztokom Mlakarjem iz Nove Gorice. V bivši osnovni šoli v Štmavru se je v četrtek, 11. julija, zbralo lepo število vaščanov. Po pozdravu predsednika društva Jordana Figlja je znani kabaretist pripravil splet svojih pesmi s spremljavo kitare in harmonike (David Šuligoj), zraven pa je pripovedoval še razne "štorje in baldorje". Večer je bil za vse prisotne prava sprostitelj. V.H.

S slavnostnim koncertom nagrajenih zborov in skupin se je v sredo, 10. t.m., končala letošnja 35. izvedba mednarodnega zborovskega tekmovanja C.A. Seghizzi v Gorici. Organizatorji so poskrbeli za nekaj novosti. Tako se je natečaj začel z netekmovalno revijo zborov, ki so v nedeljo, 7. t.m., na goriškem gradu predstavili priredbe ljudskih pesmi. Ustvarilo se je lepo vzdušje, ki se je nato nadaljevalo tudi v naslednjih dneh. Ponedeljkovo tekmovanje je bilo posvečeno kategoriji polifonskih skladb v zgodovinskem zaporedju od renesančnih do sodobnih avtorjev, v torek so zbori izvajali monografske programe, vezane na določeno obdobje ali avtorja, v sredo pa so se pomerile vokalne skupine. Nekateri zbori so nastopili v vseh možnih kategorijah. Peli so ženski zbor *Comenius* iz Bratislave, *Cantabile* iz Moskve, mlajši ženski zbor občinske glasbene šole iz Rude, dekliški cerkveni zbor tržaške župnije Pija X. in komorni zbor *Kaunas* iz Litve, ki je pel bodisi v ženski kot mešani zasedbi, v tej pa so poleg pravkar omenjenega nastopili še baskovski zbor *Oroith Abesbatza*, madrigalisti iz Szekszarda na Madžarskem, mladinski zbor *Kamer* iz Rige, *Complesso vocale* iz Nuora, univerzitetni zbor iz San Joseja v ZDA, komorni zbor Ave iz Ljubljane in *Akademski zbor* iz Brna. Nekateri navedeni zbori so iz svoje srede zbrali še vokalne skupine, ob teh pa so se pomerile še varšavski kvintet *Cantus*, skupina *Corte degli Estensi* iz Reggio Emilie, skupina *La borintus* iz Sassarija ter slovenska vokalna skupina *Musica noster amor* iz Trsta.

Devetčlanska mednarodna komisija je bila pri ocenjevanju dokaj stroga in očitno bolj vajena nemško-srednjeevropske zborovske zvočnosti, saj bi drugače morala upoštevati odlični, solisti-

čno izobražen, a obenem zelo zlit zvok ameriškega univerzitetnega zbora iz San Joseja, ki si je vsaj zaslužil nagrado ljudske žirije, njegova dirigentka, gospa Achibeque, pa nagrado za umetniško najbolj zanimiv program.

Nesporni zmagovalci letošnjega tekmovanja Seghizzi je tako postal slovenski Komorni zbor Ave iz Ljubljane, ki ga vodi Andraž Hauptman. Zbor, ki je nastopil v vseh kategorijah, je pokazal, da suvereno obvlada zborovsko tehniko, da ima izredno poln zvok, brezhibno natančnost in interpretacijsko sporočilnost. Na natečaju je v seštevku zbral največ točk, saj je dosegel 83,85 točke v prvi kategoriji s kronološkim programom (prvega mesta ni dosegel nihče). V drugi kategoriji, ko so se zbori predstavili s monografskim sporedom, je Ave izredno lepo in intenzivno zapel tri Mendelssohnove psalme op. 78, za katere je zbral 91 točk in torej zasedel prvo mesto. Na tretje mesto pa se je uvrstil v kategoriji vokalnih skupin, za kvintetom *Corte degli Estensi* iz Reggio Emilie. Ave je v tej kategoriji zbral 83 točk, prvega mesta pa tudi v tem

primeru niso podelili.

Komorni zbor Ave si je tako priboril pravico, da bo prihodnje leto predstavljaj goriško zborovsko tekmovanje na natečaju za Veliko nagrado Evrope v zborovskem petju, ki bo v Franciji. Komisija je temu zboru za izvedbo Mendelssohnovih *Psalmov op. 78* podelila nagrado za najboljšo izvedbo polifonske skladbe na versko vsebino in še posebno nagrado, ki jo podeljuje nemška glasbena založba *Baerenreiter*. Mladi, a izredno nadarjeni pevovodja Andraž Hauptman pa je dobil osebno nagrado za najboljšo izvedbo in interpretacijo zborovske skladbe iz 19. stoletja.

Nastopi zbora Ave so bili res lepo doživljaje. Kdor je slišal, kako je ta zbor pel pred nekaj leti, pa je lahko ugotovil, da je skupina doživela svojstven razvoj. Komorni zbor Ave se je okrepil in je gotovo dozorel. Želimo pa mu, da bi kmalu tudi v sedanjih postavi zazvenel tako, da bomo ob tehnično-vokalni brezhibnosti občudovali tudi lepoto zborove duše, kot smo to doživljali ob prvem sestoju.

STATUT GORIŠKE OBČINE

Pred petimi leti je bil odobren sedanji statut goriške občine; medtem je prišlo do raznih zakonskih sprememb in novih določil, zaradi katerih je bilo potrebno popraviti številne člene.

Pristojna komisija je že pred enim letom pripravila osnutek novega statuta. Sedanja večina pa je skušala izrabilo to priložnost za temeljito vsebinsko spremembo statuta; predvsem jo je motila omemba slovenske prisotnosti v mestu. Zato je predlagala, da se odpravi slovensko ime vasi Štandrež in Podgora in da javni bralnik nima več dolžnosti, da odgovarja tudi v slovenščini.

Poleg tega je večina predlagala tudi nekatere tehnične popravke v zvezi s poslovanjem občinskega sveta. Že v predhodni fazi je zaradi pritiska nekaterih komponent večine, ki izhajajo iz bivše Krščanske demokracije, prišlo do umika protislovenskih predlogov. Kljub temu pa se je v razpravi o nekaterih popravkih izkazalo, da brez sodelovanja opozicije ne bo prišlo do zadostnega števila glasov za statu-

tarne spremembe; po štirih dnevih je morala večina umakniti vse svoje predloge, isto pa je storila tudi opozicija. Odoben je bil tako statut samo z obveznimi popravki. Velik neuspeh vladojoče koalicije torej, ki je pokazala veliko notranjih nesoglasij.

Slovenci smo do statuta bili zelo kritični pred leti in ostajamo nezadovoljni tudi danes; prisotnost naše skupnosti je komaj omenjena in uporaba slovenske besede ni dovoljena razen v pozdravu na prvi seji. Majhno zadovoljstvo lahko izrazimo le ob dejstvu, da so bile poražene najbolj skrajne nacionalistične sile in da so prevladale vsaj kar se tiče slovenske prisotnosti - zmerna stališča.

PREDSEDNIK VLADE OBSODIL GRADNJO VOJAŠNICE ZA FINANCARJE

Na Goriškem je zadnje dni zelo napeto, saj naj bi po mnenju župana Valentija in lobija financarjev, gradbincev in pretežno desnih političnih strank začeli z gradnjo velikega bivalnega kompleksa za financarje.

Zadevo bolje poznamo pod imenom "financarska kasarna na letališču", lahko pa bi jo še lepše imenovali "boj za letališče". Kot je najbrž vsem znano, hočejo na goriškem letališču zgraditi velikansko vojašnico za financarje, v kateri naj bi našli svoj prostor tudi velika igrišča, bazen, trgovinski center, ki bi ga seveda smeli zaradi zelo ugodnih cen uporabljati samo finančni stražniki in njihovi sorodniki. Gre za projekt, ki bi mestu in okoliškim vsem, predvsem Štandrežu, po nepotrebnem odžrl velikanski kos zelenja, na katerega so Goričani upravičeno ponosni. Popolnoma drug problem pa je seveda problem občinskega športnega letališča, ki bi bilo uničeno; če pa že ne popolnoma uničeno, gotovo prikrajšano za velik kos zemlje in pristajalnih stez. Znano je, kako je Berlusconijska vlada po tihem, na skrivaj in proti volji večine goriških občanov dala dovoljenje za izgradnjo te nepotrebne vojašnice in izgradnjo tudi ovila v vojaško skrivnost.

Zadnje novice pravijo, da bodo z gradnjo začeli že avgusta. Seveda pa tudi Odbor

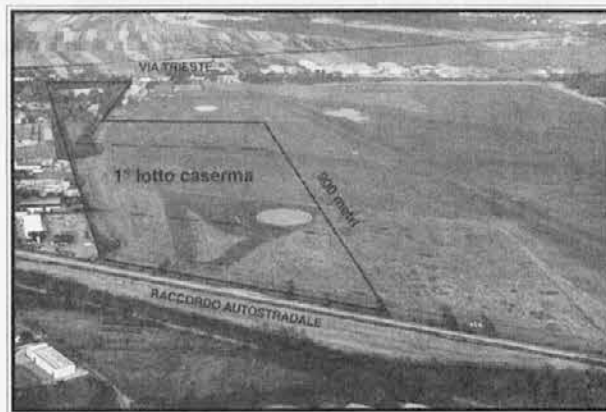
za letališče, ki ga sestavljajo predvsem ljudje, ki jim ni vseeno, da se na letališču dela, kar se hoče, ni miroval in je zbral ogromno število podpisov proti gradnji monumentalne kasarne. Podpise sta predstavila italijanskemu predsedniku vlade Romanu Prodiu poslanca Bratina in Prestamburgo, ki se v Rimu zelo zavzemata, da bi do izgradnje megalomanske vojašnice ne prišlo. Senator Darko Bratina je Prodiu obrazložil stanje v Gorici in mu povedal, da hočejo zgraditi novo kasarno v mestu, ki ima dosti praznih in neuporabljenih vojašnic, ki bi jih z veliko manj denarja lahko posodobili in vanje namestili šolo za finančne stražnike. Ko je Prodi to slišal, je dejal dobesedno takole: "Sram bi me bilo, ko bi sezidali še eno vojašnico tam, kjer jih je že preveč in so večinoma neuporabljene." Te besede povedo dovolj; sedaj lahko samo upamo, da do izgradnje nepotrebne kasarne ne bo prišlo.

Seveda ni vse tako lahko, kot se na prvi pogled zdi, saj so pripravljala dela za izgradnjo že v zaključni fazi. Tudi ni nobeno naključje, da hočejo začeti z gradnjo prav prve dni avgusta, ko gre ve-

čina ljudi na dopust. Obstaja veliko vprašanje, če bo sedanja vlada sploh uspela ustaviti gradbeni postopek še ene odvečne kasarne, ki bi v primeru, da bo prišlo do njene gradnje, pomenila za kulturno Gorico nov nizki udarec, predvsem pa veliko naravno izgubo, saj bo stala na mestu, kjer je danes največja goriška zelenica.

Zavedati se moramo, da pomeni gradnja financarske šole predvsem veliko naravno katastrofo; ne gre pa tudi spregledati dejstva, da bo postavljena tik ob Štandrežu in bo hočeš nočeš spet spreminjala sestavo prebivalstva v tej slovenski vasi. Preprosto povedano: v Štandrež se bo naselilo ogromno novih ljudi in tako bo še ena slovenska vas uničena. V teh dneh še vedno zbirajo podpise proti izgradnji kasarne na letališču. Prav je, da vsi podpišemo protestno izjavo in tako dokažemo, da smo kulturni in omikani Goričani proti zapravljanju javnega denarja in proti uničevanju lepega letališča.

Povejmo še to, da se govori tudi o ceni, ki naj bi se za izgradnjo kasarne vrtela okrog 200 (!!!) milijard lir, kar pa naj bi bilo vsekakor premalo; drugi, ki so bolj obveščeni in dobro vedo, kako grejo javna dela, govorijo celo o 400 milijardah. Sa-

mo pomislite, kaj vse bi v Gorici lahko naredili s tem denarjem! Za izgradnjo in posodobitev stare in zastarele goriške bolnišnice ni denarja, za nepotrebno kasarno pa se takoj najde! Za nova delovna mesta ni denarja, za kasarno so ga našli! Za starejše in bolehnne ljudi, ki živijo sami doma in so potrebni dnevne oskrbe, denarja ni, za kasarno pa ga je na voljo, kolikor si ga kdo želi! Kje je tu civilna družba? A ne bi bilo veliko bolje, ko bi ta denar uporabili za posodobitev zastarelih šol na Goriškem? Še vrsta drugih pomembnejših stvari je, za katere ni denarja, medtem ko se denar za vojašnico najde takoj!

Vsi moramo biti odločno proti izgradnji te blazno drage in odvečne financarske šole. Vsakdo od nas lahko podpiše protestno izjavo v večini gostinskih lokalov na Goriškem, lahko pa gre tudi na sedež Odbora za letališče na Korzo Verdi št. 109 v prvo nadstropje, in to vsak dan med 17. in 20. uro; organizatorji mu bodo radi volje dali vse potrebne informacije.

V petek, 19. julija, pa bo ob 18. uri v Pokrajinski dvo-

rani na Korzu Italija javno srečanje, na katerega so vabljeni vsi krajevni poslanci v Rimu, deželni in pokrajinski upravitelji, vsi župani goriške pokrajine ter župana s Trbiža in iz Doline, kjer hočejo tudi zgraditi majhni financarski vojašnici. Na srečanju se bo govorilo o tem, kako bi lahko dokončno preprečili gradnjo vojašnice na letališču, in se bodo tudi določile nove pobude za preprečitev razmetavnega javnega denarja.

JUP

Sinoda: koledar evharističnega češčenja

Petek, 19. julija, sv. Jožef (Tržič); sobota, 20. julija, Istituta suore Nazareno (Gorica); nedelja, 21. julija, uršulinke (Gorica); ponedeljek, 22. julija, sv. Jakob (Sredipolje); torek, 23. julija, S. Mario in S. Zenone (Corona); sredo, 24. julija, sv. Mihael (Zgonik); četrtek, 25. julija, S. Paolino V. (Zdravščina).

ANICI ŽELEZNIKAR V SPOMIN

Vsredo, 3. julija, je po večletni bolezni umrla Anica Železnikar, rojena pred 85 leti na Gradišču nad Prvačino v Vipavski dolini. Na svet je prišla na lepem košču slovenske zemlje, ki pa je na začetku stoletja doživljalo hude čase. Ljubezen dobre kraške matere je ni mogla obvarovati lakote in gorja med prvo svetovno vojno in po njej. Revščina družine jo je že mlado gnala na služenje v Milan, kjer je na delu po nesreči izgubila vid levega očesa. Leto kasneje se je s sestro preselila na služenje v Rim. Pri parlamentarcu Collamariniju je z raznimi prekinitvami delala okrog 17 let. Družina jo je vzljubila zaradi njene delavnosti, natančnosti in neutrudnosti. S svojimi zaslugi je vsa leta podpirala domačo družino. Veličastno mesto se ji je priljubilo, krepilo je njeno samozavest in ji odpiralo nova obzorja. Vendar je njeno srce vedno utripalo za domačimi kraji in ljudmi. Ko so bile najhujše družinske stiske mimo, se je vrnila domov in se kmalu zatem poročila s slovenskim brivcem Kostantinom Černetom. Takratna oblast pa je moža tako ovirala pri delu, da se je za preživetje svoje nove družine ponovno odločila za Rim. Mož je po treh letih poroke umrl. Ko je ponovno nastopil vojni čas, so jo doletele še druge nesreče. Sestra je med begom pred Nemci utonila v Vipavi, brat je bil hudo ranjen v prsi, najmlajša sestra je dobila težko okvaro na hrbtenici, najstarejša pa je doživljala velike težave v zakonu. S svojim

klenim značajem se je pokojnica postavljala po robu novim življenjskim udarcem. Vrnila se je dokončno v Gorico in se zaposlila kot natakarica v kavarni pri pošti. Kmalu zatem se je poročila s poštarjem Francem Dornikom z Brd. Rodila sta se jima dve hčerki. Zaradi povojnega protislovenskega vzdušja v mestu in sosesčini nista imele lahkega življenja. Deset let po poroki sta mož in mlajša hči zbolela za tuberkulozo. Mož je po enajstih letih neuspešnega zdravljenja po sanatorijih umrl. Poslej je pokojnica skrbela za izobrazbo in delo hčerk. Zaradi hudih življenjskih stisk, ki jih je morala doživeti, je razvila posebno občutljivost za potrebne ljudi okoli sebe in slovensko stvarnost. Po svojih močeh je podpirala verske, dobrodelne in slovenske ustanove ter svoje vipavske ljudi. Obiskovala je slovenske prireditve in prebirala slovenske časnike in knjige, zlasti tiste z zgodovinsko vsebino. Bila je vedno ponosna na svoj slovenski izvor.

Njeno veliko življenjsko silo je pred sedmimi leti načela vrsta bolezni, ki jo je prisilila na voziček. Usoda je hotela, da je umrla v svoji rojstni vasi. Počivala bo na domačem pokopališču ob svojih domačih, zlasti ob svoji dobri materi, ki jo je zelo cenila in ljubila.

Ta zapis v njen spomin naj bo tudi v počastitev trpljenja številnih ljudi iz te lepe doline, ki so skupno z njo v njeni mladosti delili trpko usodo in gorje tistega nesrečnega časa.

DD

MLADA GORIŠKA DRUŽINA PREJELA MISIJONSKI MANDAT

Spodbudno je videti laike, ki gradijo Cerkev, krajevno in vesoljno. Posebno lepo pa je, če so vidno znamenje živega krščanstva družine.

Prejšnji petek, 12. julija, je bilo na dan škofijskih zavetnikov v svetih Mohorja in Fortunata v patriarhalni baziliki v Ogleju posebno slavlje. Stara oglejska cerkev, ki je že v tretjem stoletju po Kristusu z mučenci pričala vero v Vstalega, je poslala mlado goriško družino v pomoč mladi afriški škofiji Atakpamè v Togo. Slavlje je v prisotnosti številnih vernikov vodil škof Concordie-Pordenona Senen Corrà, ob njem so molili videmski škof Alfreddo Battisti, goriški nadškof Antonio Vitale Bommarco in namesto bolnega tržaškega škofa Lorenca Bellomija njegov generalni vikar. Prisotne so bile tudi civilne oblasti, med njimi goriški prefekt dr. De Matteis, številni krajani, Goričani in predstavniki iz vse dežele. V pridigi je pordenonski škof

poudaril, da je resno in zavzeto sodelovanje posameznikov ter krajevnih Cerkev konkretni način, kako odgovoriti na klic evangelizacije danes. Na koncu obreda je nadškof Bommarco zaupal mladi družini misijonsko poslanstvo, kot znamenje te pa

misijonski križ in Sveto pismo.

Obiskali smo Solange Degenhardt, Slovenko, ki je pred nedavnim diplomirala iz misijologije v Rimu, in se z njo na kratko pogovorili. Po poroki s Kossijem Sefa Agbetiafa-jem iz Toga, ki je v Rimu diplomiral iz zgodovine Cerkev, sta kmalu odločila, da bosta prej ali slej šla živeti v njegovo domovino, v Togo. Ko je škof iz tamkajšnje škofije Atakpamè, ki je

že sodelovala z goriško župnijo sv. Roka, zvedel za namen Kossija in Solange, si je prizadeval, da bi zakonca prišla v njegovo mlado škofijo. In res, mandat je bil podeljen in mlada zakonca, razpoložljiva za to svojevrstno službo - lokalni in univer-

zalni - Cerkev, bosta 23. julija odpotovala v Togo. Kossij, katerega prisotnost in pomoč sta bili v zadnjem letu živi predvsem v goriški stolnici, bo poučeval v semenišču, njegova žena Solange pa bo - poleg tega, da je tudi mati devet mesecev starega fantka, ki mu je ime Yao Apelete Julien - delovala predvsem v katehezi, vzgoji deklet, družinski pastoralni ipd. Dosti bo imela stikov z ljudmi; za to se že sedaj pripravlja. Ker želi svoje poslanstvo opraviti zelo resno, se misli poglobiti v novo realnost, v kateri bo živela, postopno, počasi.

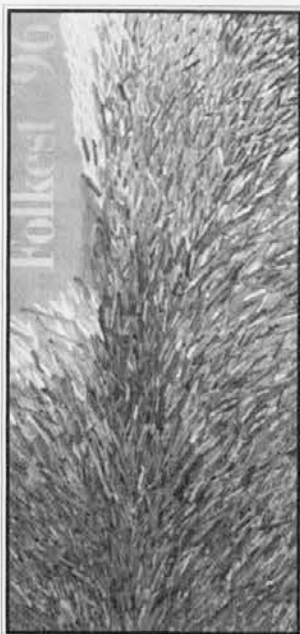
Ko smo jo vprašali, kako je prišlo do teh pomembnih življenjskih odločitev, je odgovorila, da je bil to zanjo naraven in postopen proces, ki ga je sprejemala zelo mirno; vrata so se ji sproti sama odpirala, ko se je odločila, da širokosrčno ohrani razpoložljivost za to, kar bi hotel Gospod narediti v njenem življenju. Na to, da se preseli z družino v afriško deželo s posebnim poslanstvom Cerkev, iz katere izhaja, ne gleda kot na dosežen cilj, ampak kot na pot, na katero stopa z veseljem in predvsem z velikim mirom.

DD

FOLKEST V NADIŠKIH
DOLINAH

ERIKA JAZBAR

Po velikem uspehu, ki ga je žel lanskoletni Folkest v beneških dolinah, so organizatorji tudi letos poskrbeli, da se glasbena manifestacija vrne v slovenske kraje. Forum in krožek *Folkgiornale* sta glavna pobudnika koncertnih večerov v Ščigljah, Klenjem in Landarski jami (23. julija): srečanja v krajih, na katere družbeno-politični delavci pogosto radi pozabljajo, z dolgoročnim načrtom kulturne, predvsem glasbene revitalizacije teh vasi; življenje (tudi kulturno) beneške Slovenije oz. Nadiških dolin pa temelji nedvomno na navezanosti slovenskih družin na lastno kulturno-jezikovno specifičnost in posledično na domače kraje. Organizatorjem omenjenih večerov je slika zelo jasna in po lanskoletni plošči (pri kateri so sodelovali tudi *Nediški puobi* iz Podbonesca) je letos na vrsti poseben večer v Landarski jami 23. julija pod naslovom *Terra Franca di Slavia*; zamisel večera se je rodila pri Danieleju Di Agaru in njena izvedba bo zelo suggestivna; na odru Landarske jame bodo namreč zaživele bogate glasbene melodije

Nadiških dolin, ki jih bodo nastopajoči predelali v modernem ključu; izbor tekstov je bila res trda naloga, saj beneška tradicija prekipeva z melodijami, plesom, zborovsko glasbo in raznimi tudi zelo arhaičnimi refreni. Večer bodo glasbeniki oblikovali s primernimi ljudskimi glasbami in s pomočjo moškega zbora. Vse ljubitelje tovrstnih glasbenih izkušenj torej čaka res poseben večer.

V SOBOTO
VABI TUDI
MITTELFEST

V soboto, 20. julija, bodo odprli v Čedadu peto izvedbo Mittelfesta, srečanja srednjeevropskih narodov; na programu so koprodukcije, hospitacije in predstavitve bogatih kulturnih tradicij desetih držav, ki oblikujejo nadnacionalno Mitteleвропо. Do sobote, 28. julija, bodo na manifestaciji med drugimi sodelovali slovenski umetniki; oglejmo si program sobotnega dne v njegovih glavnih obrisih:

V soboto otvoritev na trgu P. Diakona z *Veliko migracijo*, scensko postavitevijo po eseu H.M. Enzenbergerja v režiji G. Pressburgerja.

Za ljubitelje filma bo od torka, 23. julija, do sobote ob 15. uri v teatru Ristori na ogled *Dekalog* poljskega režiserja Kieślowskega, medtem ko bodo v ponedeljek ob 18. uri predvajali njegov manj poznani film *Amator*.

Gledališče bo na programu v torek ob 18. uri, ko bodo imeli v gostih Koreodramo Ljubljana v izvedbi *Schizofrenie*; ob isti uri pa bo v sredo turško makedonsko

PROGRAM POSTAJE
TOPOLOVE

Četrtek, 18. 7. - ob 21. uri *Glasovi iz čakalnice*: Leonardo Zanier;

petek, 19. 7. - ob 21. uri *Glasovi iz čakalnice*: Debeljak, Štenger, Zupan;

sobota, 20. 7. - ob 21. uri Fulus Saba: večer z glasbo sredozemskega območja;

nedelja, 21. 7. - ob 22. uri Roberto Paris, harmonika: *Virtuosismi tzigani*;

sreda, 24. 7. - ob 21. uri *Glasovi iz čakalnice*: Matiaž Pikalo ob skupini *Auto da fê*.

gledališče uprizorilo na svoj poseben način *Hamleta*.

Nazadnje spomnimo na srečanja s poezijo; Srečko Kosovel (v torek ob 23. uri), Fernando Bandini (četrtek ob 21. uri) in Dino Menichini (Landarska jama, sobota, 28. julija, ob 18. uri, v izvedbi SSG).

Izreden je gledališki projekt *Pesem mest*, ki so ga sooblikovali z dubrovničkim festivalom; na programu bo v soboto ob 24. uri v cerkvi sv. Frančiška.

Vrstile se bodo okrog le mize na temo identitete, razne gledališke postavitve, glasbena srečanja; naštevaje bi bilo res dolgo, zato svetujemo vsem tistim, ki se nameravajo udeležiti srečanja, naj obiščejo Čedad v poznih popoldanskih urah (okoli 18. ure) in naj se prepustijo toku prireditve, ki so na programu vsak dan pozno v noč.

Ta novica sicer ni več nova, saj se je 23. sodelavcev najstarejše ustanove koroških Slovencev v Vetrinju preselilo že pred slabim letom, vendar je bilo slovesno odprtje šele te dni, ko somohorjani praznovali tudi svoj praznik, 12. julija.

Mogočna Mohorjeva hiša (na sliki spomenik

pred njo) - velikokrat trn v oči nemško govorečim Korošcem - poleg lastnih dejavnosti nudi prostore mnogim slovenskim političnim in kulturnim organizacijam in je bila zato že zelo na tesnem. Posebno tiskarna, ki je po drugi svetovni vojni začela s svojim delom leta 1951, je bila z v dve nadstropji razdeljenimi prostori zelo nepraktična. Po ukinitvi tovarne Adidas v Vetrinju je mesto Celovec dalo prostore na razpolago in jih je Mohorjeva prenovila - stalo jih je devet milijonov šilingov - in se preselila v predmestje, kjer je tudi dostop z avtomobili veliko lažji. Res, da so se s tem sodelavci nekako razpolovili oz. odtujili, res pa je tudi, da je v novih, svetlih in funkcionalno razdeljenih prostorih veselje delati. To smo lahko videli v petek, 5. julija, ko je bil t.i. "dan odprtih vrat" in Mohorjev praznik, ki se je začel že z mašo v kapeli Slomškovega doma.

Ta dan je bilo tudi slovesno odprtje business-parka, v katerem stoji tudi nova Mo-

horjeva tiskarna. Zato so poleg Mohorjevih sodelavcev prišli tudi mnogi njeni slovensko in nemško govoreči prijatelji in stranke, ki rade naročajo storitve pri njih - dvojezičnost je pač le več kot enojezičnost.

Pozdravni govor je imel vodja tiskarne g. Milan Blažej, slavnostni govornik pa je bil direktor dr. Koren. Spregovorili so še nekateri predstavniki slovenskih organizacij in mestni župan Guggenberger, blagoslovitev pa je opravil škof vikar dr. Čegovnik.

Konkurenca je zelo velika, vendar se s tako moderno opremljeno tiskarno Mohorjevi verjetno ni bati, da bi ji zmanjkalo dela. S tednikoma *Nedelja* in *Naš tednik* ji je delo že dolgo zagotovljeno, tiskajo mesečnik *Družina in dom*, *Celovski zvon* in druge publikacije, seveda pa tudi knjige in vsakodnevno uporabni material.

Naj bi veselje, prisotno ta dan, trajalo tudi vnaprej.

R.B.

Z ŽIČNICO DO SVETIH VIŠARIJ,
KJER SE SREČUJEJO
VERNIKI TREH NARODOV

KABINSKA ŽIČNICA v Ovčji vasi obratuje vsak dan od 22. junija do 8. septembra. Nato pa še 14./15., 21./22. in 28./29. septembra.

URNIK: delavniki 9.00 - 16.30; nedelje in prazniki 8.30 - 18.00.
Posebne ugodnosti za organizirane skupine (min. 25 oseb): povratna karta 14.000 lir.

Sv. maša: delavniki ob 12. uri; nedelje in prazniki ob 9.30, 10.30, 12., 15. uri.

telecabina
MONTE
SANTO
DELL
LUSSARI

INFORMACIJE TEL. 0428/2967 - 64982. FAX 0428/40455

PUSTITE OTROKE
K MENI

Knjiga dornberškega misijonarja Ernesta Saksida

slikami. V zaključnem delu knjige pa je zajeta zgodovina Dornberka, ki je bila kot duhovnija prvič omenjena v listini, na kateri je seznam papeških desetih, oglejskega patriarha iz leta 1296.

Ernest Saksida je zapel zlato mašo v Dornberku 23.4.1995. V petek, 19. julija 1996, pa bo ob 19.30 ponovno maševal naš slavljene v dornberški farni cerkvi. Takoj zatem mu bo izročil predsednik Mestnega sveta Občine Nova Gorica dipl. ing. Rajko Harej listino o imenovanju za častnega občana mestne občine Nova Gorica. Vse te aktivnosti se ujemajo s 700-letnico župni-

je sv. Danijela v Dornberku. Ob tej priložnosti velja posebno priznanje Društvu za 700-letnico duhovnije Dornberk, ki je vložilo veliko truda za lastni kraj in jubilejna slavja misijonarja Ernesta Saksida ter njegovo knjigo.

Malo je ljudi in strokovnjakov, ki že v času življenja doživijo tako pomembne uspehe in priznanja, kot jih je salezijanec in misijonar Ernest Saksida.

Ob tej priložnosti se čestitkam in dobrim željam pridružuje tudi uredništvo Novega glasa.

G.D.

Ob letošnjih jubilejnih slavjih misijonarja Ernesta Saksida je izdal in založil Salve d.o.o. iz Ljubljane zanimivo knjigo z naslovom *Pustite otroke k meni*. Knjigo, ki ima 221 strani, sta napisala Tone Ciglar in Ernest Saksida. Knjigi sta dodala podnaslov *Slovensko mesto v osrčju Južne Amerike*.

Avtorja sta zaokroženo predstavila prehojeno pot od Dornberka do São Paula in še naprej. Posebna pozornost je v knjigi namenjena Don Boskovemu mestu, saj so se njegove sanje uresničile v Južni Ameriki, v mestu, ki nosi njegovo ime in je postalo gnezdo slavčkov. V knjigi je zajetih več podrobnosti prehojene poti misijonarja Saksida, kar je vredno skrbnega branja.

Knjiga je opremljena s številnimi dokumentarnimi

ČEDALJE SLABŠI ODNOSI MED STRANKAMI

JANŠA: VOLITVE V DRŽAVNI ZBOR MOGOČE NE BODO LEGITIMNE...

MARJAN DROBEŽ

V Državnem zboru se nadaljujejo prepiri in "igre" z referendumom o prihodnjem volilnem sistemu v Sloveniji. Razpravljajo o treh referendumi, ki bi morali biti čimprej razpisani, da bi bilo glasovanje o njih mogoče pred volitvami, ki bodo proti koncu leta. Zmeda z referendumom je tolikšna, da državljani vseh preprirov in "iger", ki potekajo v parlamentu, ne razumejo oziroma jih obsojajo.

Napovedani referendum pa imajo čisto določen in konkreten cilj. T.i. stranke kontinuitete, torej sile prejšnjega režima (to naj bi bili zlasti Liberalna demokracija Slovenije in Združena lista socialnih demokratov) sicer sprejemajo referendume kot način opredeljevanja volivcev, vendar hočejo doseči, da bi morebitne spremembe volilnega sistema, zlasti tiste, ki jih predlaga Socialdemokratska stranka Janeza Janše, še ne veljale za letošnje volitve. Opozicija - sicer ne formalno, toda dejansko jo vodi Janez Janša - pa se z raznimi akcijami, pobudami in tudi z zaostrovanjem odnosov na političnem prizorišču prizadeva, da bi na podlagi izvedenih referendumov takoj spremenili volilni sistem, ki bi moral veljati že za bližnje volitve v Državni

zbor. Če se to ne bo zgodilo oziroma če bo sedanja volična v parlamentu izsilila volitve po svojih merilih, bi se lahko zgodilo, da takšne volitve sploh ne bodo legitimne (torej zakonite) in jih zato Socialdemokratska stranka ne bi priznala, je dejal Janez Janša. Takšno grožnjo zagotovo vsebuje tudi sklep Janeza Janše, da se njegova stranka ne bo udeležila pogovorov, ki jih je začel predsednik države Milan Kučan s predstavniki političnih strank, zastopanih v parlamentu. Na teh pogovorih obravnavajo možen datum letošnjih državnoborskih volitev.

ODLOČILEN BO SKLEP USTAVNEGA SODIŠČA

Predstavniki političnih strank se v parlamentu vsi po vrsti sklicujejo na Ustavno sodišče, ki bi moralo kmalu presekat gorjanski voz referendmov. Kaj bo sklenilo, je seveda težko predvideti in napovedati, tudi zaradi tega, ker je Ustavno sodišče pod velikim pritiskom strank in javnosti. Na to sodišče se obračajo celo državljani, ki svojih osebnih zadev oziroma postopkov ne morejo rešiti pred rednimi sodišči. Ta najvišji pravosodni organ bo moral torej v kratkem odločiti o tem, kaj bo z zakonitostjo referendumov oziroma kaj s stališča ustave meni

o spremembah Zakona o referendumu in ljudski pobudi, ki jih je sprejel Državni zbor na zadnjem nočnem zasedanju.

Napetosti v Sloveniji se stopnjujejo tudi zaradi dokumentov in stališč, ki jih sprejemajo razni strankarski in drugi politični forumi. Odmevna je spomenica o slovenski samostojnosti, ki so jo objavili Združenje za demokratizacijo javnih glasil in nekaterimi soavtorji, med katerimi je tudi Svetovni slovenski kongres-Konferenca za Slovenijo. V dokumentu je napisano, "da samostojnost Slovenije sicer ni ogrožena, v nevarnosti pa je njen demokratični razvoj, saj sedanja oblast onemogoča preglednost političnega, socialnega, kulturnega, vzgojnega in gospodarskega prostora ter zanika temeljne človekove vrednote in omalovažuje slovenski narod in državo." Podobno izjavo je sprejel Kulturni forum, ki združuje kulturnike, privržence Socialdemokratske stranke oziroma Janeza Janše.

POLITIČNE ČISTKE POD PRETVEZO DEMOKRACIJE

K predvolilnemu vzdušju prispevajo tudi razne poteze strank oziroma t.i. oblasti oziroma opozicije. Cilj je uveljavljanje njihovih politik in usmeritev. Tako je bil od-

stavljen generalni direktor slovenske RTV Žarko Petan, čeprav je bil zaradi svoje strpnosti, znanja in demokratičnega duha, primeren, tako sodimo, za omenjeni položaj, demokracijo in politični pluralizem. Nadalje so hoteli zadušiti Radio glas Ljubljane in prvo zasebno komercialno televizijo t.i. A program. Ogrožen je tudi obstoj časnika Slovenec; zanj se je s posebno izjavo zavzelo tudi Društvo novinarjev Slovenije.

Igre in pogajanja potekajo tudi v Državnem zboru. Od njihovega izida je odvisno, denimo, ali bo dr. Davorin Kračun izvoljen za novega zunanjega ministra, ali bo magister Mitja Deisinger končno izvoljen za sodnika Vrhovnega sodišča s trajnim mandatom, ter če bo generalni državni tožilec Anton Drobnič odstavljen, kar že eno leto posebej odločno zahteva Janez Kocjančič, predsednik Združene liste socialnih demokratov.

Ob omenjenih in drugih političnih igrah in dogodkih, ki v demokraciji pač nikoli ne prenehajo, pa so Slovenci začeli odhajati na počitnice. Kljub naraščajočemu deležu domačih gostov v slovenskem turizmu in navzlic propagandnim akcijam državnih organov in turističnih agencij, pa si kar dve tretjini prebivalcev Slovenije zaradi finančnih težav ne moreta privoščiti dopusta ne v svoji državi ne v tujini.

V TRENTI NOVA ELEKTRARNA PO VZORU KREKOVH SOCIALNIH PRIZADEVANJ

Na Logu, v središču doline Trente, je prejšnjo soboto začela obratovati nova vodna elektrarna. Na rečici Krajcarca so jo zgradili domačini iz doline Trente in iz vasi Soča, s čimer so izvedli solidarnostno dejanje po vzoru krščanskega misleca in socialnega delavca Janeza Evangelista Kreka.

51 prebivalcev iz doline Trente in iz naselja Soča se je združilo v zadrugo Soča, ki je bila nosilec gradnje nove elektrarne. Za objekt so prispevali z denarjem, delom ali gradbenim materialom. Celotna naložba je veljala okoli 180 milijonov tolarjev. Več kot 10 odstotkov sredstev potrebnih za zgraditev elektrarne je darovala upokojena profesorica glasbe Nelli Loretan iz Švice, dobrotnica, ki se je s Trento, njenimi lepota-

mi in razvojnimi težnjami seznanila v neki televizijski oddaji.

Vodna elektrarna na rečici Krajcarca bo proizvajala skoraj 4 milijone kilovatnih ur elektrike letno. Omogočila bo zlasti boljšo preskrbo z električno energijo v dolini Trente. Njeni prihodki, doseženi s prodajo energije, naj bi znašali okoli 20 milijonov tolarjev na leto. Od tega zneska bodo le 5 % dobička razdeljevali med člane zadruge Soča, 80 % prihodkov od elektrarne pa bodo namenjali v poseben Sklad, iz katerega bodo financirali razvojne programe oz. potrebe Trente.

V dolini Trente sicer izvajajo razna dela in naložbe, s čimer postopno oživljajo to dolino pod Triglavom, ki je ena najlepših v Sloveniji.

M.

Foreign Office o manjšinski problematiki ob slovensko-italijanski meji

Pred dnevi se je ob posredovanju britanskega veleposlaništva v Ljubljani zadrževala v Kopru raziskovalka oddelka za manjšine pri britanskem zunanjem ministrstvu Joanna Hanson. V stiku s posamezniki in nekaterimi predstavniki obeh manjšin, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji, je marljivo zbiral ustne in razpoložljive pisne informacije o položaju obeh narodnostnih skupnosti. V razgovoru s posamezniki in nekaterimi predstavniki slovenske manjšine je dala čutiti, da se zaveda njihovega zelo težkega položaja. Pri tem pa je tudi poudarila, da je stvar zelo zapletena ter da vzbuja postopno vključevanje Slovenije v EZ upanje, da bo mogoče probleme v bodoče reševati hitreje.

M. GREGORIČ

Gradnja novega poslopja za Škofijsko gimnazijo v Vipavi

Škofijska gimnazija v Vipavi, ki je ena izmed treh takih verskih šol v Sloveniji, deluje zelo uspešno in skladno z možnostmi, ki jih zagotavljajo država, škofija v Kopru, ki je gimnazijo ustanovila, profesorji in drugo osebje gimnazije ter seveda starši dijakov. Slednji prihajajo zlasti iz Vipavske doline, pa tudi iz Nove Gorice, Postojne in Idrije. V preteklem šolskem letu je Škofijsko gimnazijo obiskovalo 109 dijakov, kar je največ, kot omogočajo razpoložljivi prostori. Tudi v novem šolskem letu 1996/97 bo dijakov 109.

Medtem je ravnatelj Škofijske gimnazije Vinko Lapajne sporočil pomembno novico. Sprejeli so namreč načrt o gradnji novega poslopja šole in telovadnice za dijake. Lokacija za oba objekta je predvidena na območju Polic, to je ob nekdanjem nogometnem igrišču v Vipavi. Po zgraditvi poslopja in telovadnice bodo v Škofijsko gimnazijo lahko sprejemali mnogo več dijakov, kot pa jih je sedaj. Skupno število dijakov te verske šole zasebnega značaja naj bi naraslo na okoli 200.

M.

Upokojeni general Aksentijević spet vzburi slovensko javnost

V Sloveniji je vzbudil nelagodje in tudi proteste primer nekdanjega jugoslovanskega generalmajorja Milana Aksentijevića, ki je drugič po razpadu nekdanje skupne države prispel na obisk k družini na Golnik. Javnost sicer razume njegove težave in stiske, saj živi ločen od svojcev, toda mu ne more oprostiti, da je deloval proti osamosvojitvi Slovenije, kar je najbolj kazal s svojimi nastopi v nekdanji skupščini. Proti njemu je uvedena preiskava, skladno s 351. členom kazenskega zakona, ker je osumljen kaznivega dejanja proti Sloveniji.

Upokojeni general, ki se je za politiko bivše Jugoslavije oziroma za vladavino srbskega voditelja Slobodana Miloševića bojeval tudi na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini, zdaj hvali Slovenijo in izjavlja, da bi rad ponovno dobil slovensko državljanstvo, ki mu je bilo sicer že enkrat odvzeto. Vstopni vizum za prihod v Slovenijo mu je izdalo veleposlaništvo na Madžarskem, pri družini na Golniku pa bo lahko ostal do 20. julija letos.

M.

IZVIRNA OCENA STAVKE ZDRAVNIKOV

DELAJO ZATO, DA PRODAJAJO SVOJE ZNANJE?

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na zadnjem zasedanju ni sprejela zahtev za zmanjšanje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Proti takim težnjam je odločilno prispeval predstavnik Zveze svobodnih sindikatov, ki je opozoril, da se razslojenost prebivalstva v Sloveniji kaže najbolj na področju zdravstva. Čeprav delavci in uslužbenci iz svojih plač dajejo zmeraj večje prispevke za financiranje javnega zdravstva, so se pričele zmanjševati ali celo opuščati nekatere pomembne dejavnosti, kot so medicina dela, preventivno zdravstveno varstvo v nekaterih oddelkih krajih in obiski patronažnih sester pri bolnikih na domu. Obratnih ambulant po tovarnah in podjetjih pa v Sloveniji skoraj ni več. Vsi tisti, ki si lahko plačajo več in bolje, se poslužujejo samoplačniških ambulant in zasebne prakse zdravnikov. Drugi morajo čakati v dolgih vrstah, pra-

vice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja pa se jim vsako leto bolj krčijo. Oblikoval se je dvojni sistem zdravstvenega varstva: eden za navadne državljane, ki uporabljajo storitve obveznega zdravstvenega varstva, in drugi za višji, bogatejši sloj samoplačnikov. Namesto da bi sistem zdravstvenega varstva blažil socialne razlike, jih še povečuje. Zdravstvo v Sloveniji, ki sedaj porabi trikrat več denarja kot pred leti, se razvija stihijno, brez jasnih usmeritev ter pod pritiski različnih interesov.

Država, ki se je razglasila za socialno, ne bi smela dopustiti takšnega razslojevanja v zdravstvu, saj si Slovenija s tem zapira lastni razvoj. "To pelje," je napisal neki tednik, "v razvojni samomor naroda, ki je že tako znan po samomori."

Ob obravnavani problematiki v zdravstvu povzemamo novo oceno o nedavni stavki zdravnikov, ki je ostra in povsem drugačna od ocen, ki so se doslej pojavljale v slovenski javnosti. Objavljena je kot del uvodnika v zadnji številki revije Zaveza, ki je glasilo organizacije Nova slovenska zaveza. Pisec uvodnika z naslovom *Aktualni kulturnopolitični komentar Nove slovenske zaveze* je, kot je v neki drugi povezavi razbrati iz časnika Slovenec, glavni urednik Zaveze prof. Justin Stanovnik. Avtor kritizira časnikarje, ki da pogosto delajo površno, na nekakšen "novinarski način". To naj bi se dogajalo tudi med stavko slovenskih zdravnikov. Justin Stanovnik piše naslednje: "Čeprav se je o stavki zdravnikov in zobo-

zdravnikov veliko govorilo in pisalo, se nihče ni vprašal, če stavka morda ni pustila v nas kake globlje sledi. V resnici nas je stavka zdravnikov vse zelo spremenila, pa naj se tega zavedamo ali ne. Pred njo smo mislili, da hodimo k zdravnikom zato, da nas ti, če mogoče, ozdravijo. Mislili smo, da so zdravniki v ambulantah in v bolnišnicah zaradi nas. Sedaj pa so nas zdravniki postavili v neko drugo resničnost in nam povedali, da so na svojih delovnih mestih predvsem zaradi sebe, da tam prodajajo svoje znanje. Da so skratka del vseobsegajočega trga in trgovanja.

To sporočilo stavke je pretresljivo in učinkovito. Naše zavesti se je na neki komaj opazen način dotaknilo spoznanje, da je življenje še manj varno, kot pa smo mislili. V polju naše zavesti so se zdravniki spremenili iz dobrih bitij v bitja, ki so lahko tudi nevarna. Neki svet v nas se je porušil in na obzorju so se pojavile možnosti nadaljnje in naraščajoče zmede."

M.

NOVOSTI IN TEŽAVE V ZVEZI Z NOVIM REGISTROM PODJETIJ

DAMJAN HLEDE

Kot znano, je od 18. februarja letos v veljavi novi Register podjetij, ki ga na pokrajinski ravni upravljajo Trgovinske zbornice (C.C.I.A.A.). Gre za pomembno funkcijo, ki jo je uvedel že civilni zakonik iz leta 1942, luč sveta pa je zagledala kar celih 54 let kasneje. V tem dolgem prehodnem obdobju je bil v veljavi Register trgovinskih družb (Registro delle società), ki ga je upravljalo sodišče; njemu se je potem pridružil še Register podjetij (Registro ditte), ki so ga upravljale Trgovinske zbornice in kamor so se morala vpisati trgovinska podjetja, takozvana mala podjetja (neposredni obdelovalci

zemlje, obrtniki in tisti podjetniki, ki so poklic opravljali pretežno s svojim delom in delom drugih družinskih članov) in tisti kmetijski podjetniki, ki niso pressegali zakonske meje za kmetijske dohodke.

Omenjena urada opravljata sedaj samo še prehodne dejavnosti, vse ostale funkcije so prešle na novi Register podjetij (za vsa potrdila in za vse vpise se je treba sedaj obrniti nanj), ki je s sabo prinesel tudi celovrstno novosti. Pa tudi pretok podatkov in funkcij od prejšnjih dveh uradov na

novega ni tako preprost, zato pa zakon predvideva, da bo novi register dokončno postal veljaven z vsemi svojimi funkcijami 26. januarja 1997. Do takrat je torej možno, da se bo tudi pravilnik novega Registra v čem spremenil, in sicer prav na podlagi izkušnje prvega leta njegovega obstoja. Za sedaj se na uradih Trgovinskih zbornic že javljajo nekatere težave, tako z novimi formulirji za vpise, ki so si v nekaterih stvarih protislovni, kot tudi z roki za vpise, pri čemer prihaja včasih do zamud.

Glede novosti gre omeniti za sedaj, da se Register

deli na redno sekcijo, kamor so vpisani subjekti, ki jih predvideva že civilni zakonik (v glavnem trgovinske družbe) in na štiri posebne sekcije: sekcija za kmetijske podjetnike, za male podjetnike, za navadne netrgovinske družbe (società semplice) in sekcija za omembo obrtnikov, ki so vpisani v poklicni seznam. Med najpomembnejše novosti lahko torej štejemo razširitev obveznosti javnega vpisa tudi na kmetijske podjetnike in na navadne netrgovinske družbe (ki so prav tako v glavnem razširjene na kmetijskem področju). Mimogrede gre še omeniti, da Register podjetij

v bistvu odpravlja obstoj dejanskih družb (società di fatto), saj predvideva nujnost njihove preureditve do 26. januarja 1997.

Nekatere novosti prinaša tudi novi zakonski odlok, ki pa je trenutno v pretresu pri Državnem svetu in torej še ni v veljavi. Ta odlok, ki bo predvidoma objavljen v Uradnem listu šele po 17. avgustu, vsebuje npr. odložitve roka za vpis individualnih kmetijskih podjetij in navadnih netrgovinskih družb, ki so že obstajale 19. februarja 1996, od 17. avgusta na 30. oktober.

Poleg tega gre omeniti tudi pojav tihih družinskih skupnosti na kmetijskem področju (comunioni tacite familiari), ki jih predvideva zadnji odstavek člena 230

bis civilnega zakonika in jih ureja kot družinska podjetja. Gre za kmetijska podjetja, ki so vpisana na več imen družinskih članov. Po navadi se to dogaja tam, kjer ima več družinskih članov, ki so solastniki ali najemniki obdelovalnega zemljišča, skupno davčno številko Iva. Odlok, ki je uveljavil Register podjetij, jih ni upošteval. Novi odlok, ki je v pripravi, pa predvideva obveznost vpisa za vse posameznike, ki delujejo v okviru tihe družinske skupnosti, v sekcijo malih podjetnikov ali pa v sekcijo kmetijskih podjetnikov, ne predvideva pa vpisa za skupnost kot tako. Tudi za njih naj bi torej veljal novi rok za vpis.

NEKAJ RAZLOGOV, DA SEJEMO AJDO

V teh dneh se končuje žetev in marsikdo se sprašuje, kaj naj bi posejal na strnišču. Možna je sejati različne krmne rastline, saj je potreba po močnih krmilih gotovo velika. Če pa nimamo te potrebe, svetujemo, da bi se odločili za sejanje ajde. Kot znano, ajda v botaničnem smislu ni žito. Predvsem zaradi bolj skromnega pridelka in možnih težav zaradi suše ali poleganja te poljščine so kmetje skorajda opustili to kulturo. Ajda spada med široke listne kulture. To pa povzroča nekaj težav še zlasti pri uničevanju plevela. Nekdaj so ajdo tudi pletli, zdaj pa je na kmetijah premalo ljudi, da bi si privoščili to delo. Tehniki svetujejo uporabo navadnih herbicidov po receptu, ki velja za uničevanje graminacij.

Ajda se je v naših krajih začela širiti v 15. stoletju in je 300 let pozneje razgledani duhovnik v Komendi, čebelar ter gospodarski inovator Peter Pavel Glavar pisal o ajdi kot izredno dragoceni poljščini, ki ne le obilno rodi in oddaljuje nevarnost lakote iz slovenskih dežel, ampak tudi daje odlično hrano čebelarom. Prav zaradi te poletne paše je čebelarstvo na Slovenskem doživelo tak velik razmah in kvaliteten vzpon. V naših krajih je dolgo prevladovala tako imenovana črna ajda, ki jo odlikujeta krajša vegetacijska doba, in dejstvo, da dovolj dobro uspeva tudi na slabših tleh. Ta sorta ima rdečkasto cvetje, ki tudi obilno rodi. Ob dobri opravitvi je pridelek bogat in daje temnorjavo seme, ki je nekoliko debelejša od semena drugih sort. Na prelomu stoletja se je še zlasti v

osrednji Sloveniji začela širiti siva, škotska ajda, ki je sicer manj medovit, ima pa daljšo vegetacijsko dobo in bolj bogato rodi. Dejstva, da ta sorta ajde ni tako medovit, ne moremo oceniti kot zelo pozitivno. Jasno je namreč, da ob večji medovitosti dosežemo, da tudi čebele bolj obiskujejo to pašo, kar pomeni, da se ajda bolje opravi in torej več rodi.

Velike težave pa so s tretjo sorto ajde, ki so jo začeli širiti, ker je zelo odporna proti slani. Gre za tako imenovano tatarsko ajdo, ki žal daje malo medu, majhne pridelke in moka nekoliko greni. Kaže pa, da je ta rastlina samoplodna, kar pomeni, da se že zaradi tega lažje širi kot pa ostali dve sorti. Tatarsko ajdo spoznamo po rumenozeleni barvi cvetja, po krajših in nekoliko širši oblikovanih listih in po semenu, ki je rjav, ter izrazito trdo. Edini način, da se rešimo te nezaželjene sorte, je, da sejemo preverjeno čisto seme sive ali črne ajde oziroma križanja teh dveh sort. Sploh bodo selektorji morali pri ajdi še veliko narediti, ker je kljub vsemu to dovolj zanimiva poljščina, ki spet pridobiva na ugledu še zlasti zaradi kulinarčne uporabnosti ajdove moke, ki je osnova za številne domače specialitete. Prav zaradi tega lahko postane ajda zanimiva kultura za agroturistične kmetije, ki svojim gostom ponujajo

tudi toplo hrano.

Tiste, ki bi nameravali sejati ajdo, naj opozorimo, da je to kljub odpornosti in trpežnosti zahtevna kultura. Ajda ima sicer plitve korenine, tako da jo kmalu prizadene suša, ob obilnem dežju in bogatem dušičnem gnojenju pa kmalu poleže. Merila so pokazala, da porabi veliko fosforja, vendar črpa tiste oblike tega elementa, ki so drugim kulturam težko dostopne. Prav tako je ajda hvaležna za gnojenje s kalijem. Nasplošno lahko rečemo, da ljubi globoka, propustna in bolj peščena tla, čeprav dovolj dobro uspeva povsod, le da na njivi ne zastaja voda. Kdor bo sejal ajdo, bo verjetno naletel na marsikatero težavo tudi glede dela, ki ga bo moral kljub vsemu ročno opraviti še zlasti pri žetvi in pri mlatenju. Prav tako bo vsaj v deželi Furlaniji-Juljski krajini težko našel mlin, ki je usposobljen za mletje tega zrnja. Znano pa je, da se na tržišču že dobijo majhni električni mlinci, ki jih lahko prilagodimo za mletje različnejšega zrnja od pšenice do rži pa tudi ajde. Zato upamo, da se bo kdo vseeno odločil za to kulturo, ki je vsaj na Tržaškem in Goriškem že skorajda povsem pozabljena, četudi jo na sežanskem Krasu še marsikdo seje.

M.T.

LEPA PRIDOBITEV ZA KRAŠKI AGRITURIZEM

Znani vinogradnik in eden prvih agriturističnih delavcev na Krasu Danilo Lupinc nas je pred dnevi ponovno prijetno presenetil. Preuredil in razširil je svoje prostore, kjer v poletnih mesecih ponuja svoje dobrote. Danes lahko tudi zahtevni gostje uživajo ob odlični domači hrani in že uveljavljenem kraškem vinu tudi v prijetnih prostorih, ki se povsem skladajo s kraškim okoljem. Že ob vhodu na posestvo nas lesena velika vrata, pritrjena na dve debeli hrastovi debli, opozarjajo, da vstopamo na kraški travnik, kjer so pod košatimi hrasti pripravljene lesene, ročno izdelane klopi na razpolago "lačnim in žejnim" gostom; če pa koga zebe ali če se vreme - kot večkrat letos - skisa, se lahko zatečemo v notranjost, kjer spet debeli hrastovi debli pritegnejo našo pozornost. Ti debli sta opornika lesene strehe, ki jo krasijo več sto let stare opeke rdeče-belo pobarvane, kot je bilo to v navadi na naših kraških domovih. Naj ne pozabimo na vrsto starega kmečkega orodja, ki nevsiljivo krasijo notranjost, na nekaj izvornih rešitev npr. za sušenje kozarcev, na posebno sobo, na podzemsko "enoteko" in še drugo.

Naj bo dovolj, saj je najbolje, da si naši bralci sami ogledajo to pridobitev, ki je v čast samemu vinogradniku in seveda načrtovalcu.

Dobro bi bilo, da bi tudi ostali, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom ali z osmicami, posvetili nekoliko več pozornosti ohranjanju arhitektonskih značilnosti našega Krasa.

Ob koncu še nevprašan nasvet oz. želja: v takih prostorih, kjer z užitek sedeš in se

ob kozarcu dobrega okrepčaja s tipičnimi domačimi jedmi, bi bilo dobro, če bi pomislili tudi na stilizirane kraške noše natakarejv.

N.K.

ZA RAZVOJ KMEČKEGA TURIZMA V OBČINI DEVIN-NABREŽINA

Devinsko-nabrežinska občinska uprava je na začetku julija predstavila na sedežu tržaške Trgovinske zbornice načrt za turistično ovrednotenje tistega dela občine, ki ni neposredno ob morskimi obali. Pri tem so izhajali iz dejstva, da je turizem v tej občini najbolj perspektivna dejavnost. Po uvodu predsednika Trgovinske zbornice Donaggia je župan Depangher predstavil načrt, ki ga je za občino vodil dosednji odbornik Zanetti, po njegovem odstopu pa bo zanj pristojen njegov naslednik Vito Tance. Predvidene pobude bodo usmerjene v spodbujanje in kvaliteten rast turističnih kmetij in osmic v vaseh devinsko-nabrežinske občine. Občina predvideva posege v višini 400 milijonov lir, ki jih bodo črpali tudi iz evropskih skladov, in strokovno pomoč pristojnih deželni služb. Ni slučaj, da se je predstavitev tega načrta udeležil tudi lastnik Seslanskega zaliva podjetnik Carlo Dodi iz Mantove, ki je napovedal začetek del na področju zapuščenega kamnoloma in izrazil upanje, da se bo ovrednotenje celotnega zaliva lahko nadaljevalo ter da je za uspešno turistično ponudbo važno tudi zaledje. Pobudo devinsko-nabrežinske uprave so ob predstavitvi pozitivno ocenili tudi direktor Turistične ustanove de Gavarde, predstavnik ustanove BIC Sfiligoj in še predstavnik deželne Zveze zadrug.

ŠČEP LJUBEZNI TUDI V LONEC

JELENA STEFANČIČ

Nemški sirov kolač - za kolač (premer 23cm) potrebujemo: sladkorno testo, narejeno iz 200g moke, 4 jajca (rumenjaki in beljaki), 200g sladkorja, 500g skute, 500g kisle smetane, 20g koruznega škroba, 2 žlički vanilijeve esence, 2 žlički nestrane limonine lupine, žlico limoninega soka, 90g rozin.

Model pomastimo, obložimo s testom in damo hladiti. Pečico segrejemo na 200 C.

Stepemo rumenjake in polagoma dodajamo sladkor. Po malem dodajamo skuto in gladko zmešamo. Primešamo kislino smetano, škrob, vanilijo, limonino lupino, nazadnje še rozine.

Beljake stepemo v trd sneg in previdno primešavamo v skutno maso.

Maso zdevamo v model, obložen s testom. Sega naj do zgornjega roba. Kolač pečemo 1 uro, da zgoraj rahlo

porjavi in se skutna masa strdi.

Pečen kolač ohladimo v modelu na sobni temperaturi. Preden ga ponudimo, naj stoji v hladilniku vsaj 4-6 ur.

Nasvet: med peko nadev nekoliko naraste, vendar med ohlajanjem spet upade in se potem strdi. Če prehitro porjavi, kolač pokrijemo s folijo.

DALJE

PRISILNI DOPUST ZA STADION "1. MAJ"?

ERIK DOLHAR

V sredo, 17. t.m., so se zaprla vrata stadiona "1. maj", največjega slovenskega športnega objekta v Trstu, uradno zaradi poletnega počitka.

Če je to res, smo najprej vprašali predsednika športnega združenja Bor, ki stadion upravlja, Aleksandra Rustjo (na sliki spodaj).

Gospod Rustja, gre res za poletni dopust stadiona "1. maj"?

Ne bi hotel ustvarjati nobene panike, kajti zaprtje je res dopustniško. Upamo, da bomo v tem dopustnem času tudi mi, ki upravljamo ta objekt, trezno razmislili in našli možnosti za rešitev neskladnosti, ki so se pojavile v tem prvem letu našega delovanja.

Bodimo nekoliko manj diplomatski. Težave obstajajo, popravila in "finančne luknje" tudi?

Finančni problemi obstajajo. Mislim, da ni strukture, posebno športne, pri kateri ne bi obstajali finančni problemi. Pri nas gre za različne probleme, kajti objekt kot tak je nujno potreboval popravila, za katera se je obvezal že prejšnji odbor. Naš odbor mora sedaj vračati najeta posojila. Jasno je, da manjka še vrsta novih del, za katera moramo dobiti finančno podporo.

Kdo bo kril te stroške?

Delno je problem že rešen, saj imamo najavo prispevka iz Sklada za Trst, ki je bil odobren lani, nismo pa ga še mogli izkoristiti, kajti birokracija našega občinskega sveta in dežele je taka, da nam ne dopušča začeti obnovitvenih del. Problem ni ta prispevek, temveč kako dokončati dela, ker za te še nimamo določenih finančnih rešitev.

Kaj pa bi lahko povedali o upravi stadiona "1. maj"?

Objekt upravlja odbor Športnega združenja Bor, ki mora skrbeti za celotno delovanje združenja. Objekt je velik, imamo pa še mnogo neizkoriščenih struktur, o katerih bi se v bližnji prihodnosti morali dogovoriti, kako bi jih bolje izkoristili.

Dejanski lastnik stadiona "1. maj" pa je finančna družba SIS...

Finančna družba SIS je lastnik objekta; nam, Športnemu združenju Bor, ga je dala v dolgoročni najem 20 let.

Kaj pa o tem zaprtju meni dr. Renato Štokelj (na sliki spodaj), predsednik Odbora za obranitev stadiona "1. maj"?

Poletni dopust je normalno vsakoletno zaprtje in to tudi zaradi dopusta hišnikov in družine, ki upravlja bar. Naj pa na kratko povem, kakšne so naše pobude. Ob odprtju, 15. avgusta, se bodo začeli treningi raznih sekcij in priprave. Naše iniciative so dvojnega tipa. Prvi je rutinska organizacija raznih pobud, ki nabirajo fondre, kakor je bila sedaj junija šagra. Spet bomo obnovili likovno razstavo, upamo pa s pomočjo zamejskih likovnikov, razne zimske plesse. To je že nekako ustaljeno, saj imamo

že načrtan program in po tej poti bomo tudi nadaljevali. Radi bi se oglašili pri krovnih organizacijah in političnih strankah, da se uredi tudi status in problem lastništva, tako da bi olajšali bodisi dotok fondov iz javnih ustanov kakor tudi, da bi dali garancijo tistim, ki bi želeli investirati v gradnje, izboljšave, dopolnitve.

Veliko dela je bilo že opravljenega. Do katere faze so prišla obnovitvena dela in kaj imate še v načrtu?

V načrtu so sedaj na vrsti prostori prvega nadstropja, predvsem slačilnice, tako športnikov kot sodnikov, dvorana Kulturnega društva Škamperle. Prepolovili smo oder, ki je visok 7 metrov, tako da bomo sedaj pridobili dva prostora, visoka 3,5 metrov; tako bomo avtomatično iz enega prostora dobili dva. To so programi v stari stavbi. Jasno je, da bi potem po zdravi pameti morali pridobiti nove strukture na terenu, kjer je sedaj nogometno igrišče. Če bi se ta varianta izkazala kot neutemeljena oz. nerentabilna, bi se lahko tudi usmerili v drugačne objekte za drugačne športne panoge. Dejstvo je, da se je sedaj pri Športnem združenju Bor ustanovil nov odbor, da je nekaj mladih, da je volja po urejanju, upravljanju in načrtovanju. Zato bomo kot Odbor za ohranitev ostali kot dodatna sila pri nabiranju fondov, ne pa kot moteč element pri odločanju za nadaljnje strukture, ki naj bi se zgradile na stadionu.

Dijaki in športniki lahko torej gredo mirne duše na počitnice in se po Velikem šmarnu vrnejo na stadion "1. maj"?

Brez dvoma se bodo po Velikem šmarnu lahko vsi vrnili.

COSLOVICHEVA BO O.I. SPREMLJALA DOMA

24-letna Claudia Coslovich (na sliki), doma od Piščancev nad Rojanom pri Trstu, je že nekaj let v samem vrhu italijanske in evropske atletike. V njeni disciplini, metu kopja, je plavalasa brhka Claudia letos dosegla normo za nastop na skorajšnjih olimpijskih igrah v Atlanti (tudi v nedeljo, 7. t.m., 60.76 metrov na mednarodnem atletskem tekmovanju Memorial Marchi v Gorici). Od italijanskega olimpijskega komiteja (CONI) je že pred časom izvedela, da ne bo šla v Atlanto z ostalimi atleti italijanske reprezentance.

Zakaj je CONI tako odločil?

Še sedaj mi ni jasno, katero dolžino je postavil CONI, 62 ali 64 metrov.

Glede na to, da si vztrajna, tudi sedaj vestno treniraš in se pripravljáš na naslednje nastope...

Treniram, ker bom 24. avgusta in 10. septembra nastopala z državno reprezentanco.

Pred leti te je atletska pot iz matičnega društva Bor privedla v Turin k ekipi Sisport Fiat, kjer si v družbi z drugo odlično zamejsko atletinjo Margaret Macchiut. Kako to, da ste se odločili za poklicno kariero, in kako se imate v Piemontu?

V Piemont sem odšla, potem ko me je kontaktiralo športno društvo Fiata. Potrebovali so kopjašico, ki bi zapolnila vrzel, ki jo je pustila Quintavalla po svojem odhodu k drugemu društvu. Teklo je leto 1991, ko so me po telefonu vprašali, ali bi prišla tekmoval k njim, in jaz sem šla.

Kmalu se bodo v Atlanti pričele olimpijske igre. Kaj napoveduješ za svojo panogo in kdo so favoriti v kraljici športa - atletiki?

V moji panogi, metu kopja, je več favoritinj, ker je letos veliko atletinj metalo kopje zelo dobro. Nesporna favoritinja je Rusinja, ki se ji bo po mojem mnenju na zmagovalnih stopnicah pridružila kaka Nemka. Možna so seveda presenečenja, saj zadnje čase odlične kopjašice "rasejo kot gobe".

Katere pa bi bile Tvoje možnosti, ko bi nastopila v Georgiji?

Mislim, da bi bile moje možnosti zelo skromne. Za vstop v finale bo verjetno treba metati kopje najmanj 64 metrov daleč, ker je deset najboljših letošnjih kopjašic letos že večkrat presegle 66 metrov. Če pomislimo, da je najboljši letošnji rezultat 71,50 metra, potem vam je vse jasno...

Claudia bo za nas sproti komentirala atletska tekmovanja v Atlanti.

MARGARET MACCHIUT DRŽAVNA PRVAKINJA

Zamejska atletinja Margaret Macchiut je na državnem mladinskem prvenstvu za posameznike, ki je bilo konec preteklega tedna v Briksnu na Južnem Tirolskem, osvojila italijanski naslov v teku na 100 metrov z ovirami. Državno prvenstvo v atletiki je bilo namenjeno posameznikom v kategoriji "upi" (promesse) letnikov 1974, '75 in '76 in mladincem (juniores) letnikov 1977 in '78. Macchiutova je tekmovala za društvo Sisport Fiat iz Turina in branila naslov, ki ga je osvojila že lani. Glede na to, da je Macchiutova druga absolutno najhitrejša atletinja v Italiji v svoji panogi, teku na 100 metrov, le za 29-letno Tuzzijsko, ni nič čudnega, če je tudi tokrat zlahka osvojila naslov s časom 13"46 stotinke. To je njen osebni rekord in rekord prvenstva; drugouvrščeni Baranijevi pa je zadala kar 31 stotink, kar je na tako kratki razdalji (100 m) pravo brezno.

E.D.

ODBOJKA

Matej Černic v reprezentanci

18-letni odbojkar štandreškega Vala Matej Černic je bil izbran za člana dvanajsterice odbojkarjev, ki se bodo v Rusiji in na Poljskem pripravljali za nastop na evropskem mladinskem prvenstvu. Po vrnitvi iz Poljske bodo reprezentanti le nekaj dni počivali, nakar se bodo spet začele skupne priprave. Evropsko prvenstvo bo konec avgusta in na začetku septembra v Izraelu. Gre za veliko priznanje ne samo Mateju za ves trud, ki ga je vložil v teh zadnjih mesecih priprav, temveč predvsem goriškemu športnim delavcem, ki so z načrtnim delom "vzgojili" takega odbojkarja. Če še pomislimo, da je italijanska odbojka po kvaliteti v samem svetovnem vrhu ter da se je Černic prebil v ožji izbor najboljših odbojkarjev v Italiji, je to le dodaten razlog za naše čestitke.

Uspel 24-urni turnir ŠD Sokol

Preteklo soboto in nedeljo je bil v okviru praznovanj ob 30-letnici Športnega društva Sokol iz Nabrežine zelo uspešen turnir "24 ur odbojke", ki se ga je udeležilo kar 12 ekip. V povsem prijateljskem vzdušju so se ekipe na zunanjem igrišču zvrščale nepretrgoma od sobote do nedelje zvečer. Vsako ekipo je sestavljalo šest šesterk, končni zmagovalci pa pri takih družabnih pobudah ni bistveno pomemben.

PLAVANJE

Matteo Feruglio (Bor) spet deželni prvak

Na poletnem deželnem mladinskem prvenstvu, ki je bilo v nedeljo v Vidmu, je 14-letni deček Plavalnega kluba Bor, Matteo Feruglio, osvojil naslov deželnega prvaka na 100 metrov prsno. Solidne rezultate so dosegli tudi ostali borovci in izboljšali kar nekaj društvenih in osebnih rekordov. Za Mattea je to potrditev lanskega poletnega deželnega naslova, vedno na 100 m prsno. S svojim letošnjim časom 1'14,8" je izboljšal svoj osebni in društveni rekord.

ROLKANJE

Smola Davida Bogatca, mlajši boljši

Dne 14. t.m. je bila v kraju Verrayes v Dolini Aoste nova preizkušnja italijanskega prvenstva, tokrat navkreber. Največje pričakovanje je vladalo za nastop diamantne špice kriške Mladine, Davida Bogatca, ki pa je spet imel zvrhano mero smole. Takoj na štartu je namreč zlomil eno palico, po dveh kilometrih pa še drugo, tako da je izgubil veliko časa in stik z vodečo skupino. Na koncu mu je vseeno uspelo osvojiti 10. mesto. Sedaj se vestno pripravlja na nastop na svetovnem prvenstvu, ki bo 15. septembra v madžarski prestolnici Budimpešti.

Bolje pa je šlo najmlajšim rolkarjem Mladine. Bronasto kolajno so osvojili Mateja Paulina (najmlajše), Ivo Košuta (najmlajši) in Mladina na skupni društveni lestvici. Jara Košuta (naraščajnice) je bila deseta.

Predstavitev Zbornika 1995-96

V petek, 19. t.m., bodo v okviru Praznika športa ŠD Sovodnje predstavili dvojezični Zbornik slovenskega športa v Italiji v sezoni 1995/96, ki ga je uredil neutrudni športni delavec, ustanovitelj zamejske košarke in časnikar, Branko Lakovič ("Lako"). Gre za pravi obsežni almanah, saj obsega 200 strani in vsebuje nad 300 slik najrazličnejših prvenstev domala vseh športnih panog, s katerimi se ukvarjamo v zamejstvu. Naslednjega dne, v soboto, 20. t.m., bodo knjigo predstavili tudi na Tržaškem, in sicer v Kulturnem domu na Proseku v okviru praznika Nogometnega kluba Primorje s pričetkom ob 18.30.

15

ČETREK
18. JULIA
1996

Al ponte del Calvario
Grojna - Vallone delle acque 2
Zaprto ob torkih zvečer in sredah cel dan
Urniki: 9.-15. - 18.-24. - Tel. (0481) 534428

LA SUBIDA

GOSTILNA PRI MIRKOTU

Števerjan, Dvor 5
Zaprto ob četrtkih
Tel. (0481) 884035

GOSTILNA DVOR

Krmin, Plešivo 12 - Tel. (0481) 60655

DORO POLENCIC

Krmin, Ceglo 17 - Tel. (0481) 61184

EDI KEBER

Krmin, Plešivo 5/bis

Tel. (0481) 60737 - 61395

GRADNIK

Zeleni turizem
Turismo verde

GOSTILNA KORSIČ

RESTAVRACIJA VOGRIČ

Zaprto ob torkih in sredah
Števerjan, Klanec 23 Tel.
(0481) 884095

Števerjan, Jazbine 16
Zaprto ob ponedeljkih in torkih
Tel. (0481) 391633 - 390247

KOMJANC SIMON

Števerjan, Valerišče 9 - Tel. (0481) 884096
Prodajalna v Gorici, ul. Duca d'Aosta 72 - Tel. 81307

BRDA-VINOGRADNIŠKA ZADRUGA

Števerjan, Bukovje 6
Tel. (0481) 884192, fax 884237

ST. FLORJAN-KMETIJSKA ZADRUGA

Števerjan, Trg Svobode 6
Prodajalna v Gorici, ul. Boccaccio 13

HUMAR MARCELLO IN MARINO

Števerjan, Valerišče 2
Tel. (0481) 884094 - 884022

TERPIN FRANKO

Valerišče 6/A - Tel. 884215

PINTAR BORIS

Števerjan, Valerišče 7
Tel. (0481) 884105

PRIMOSIC

Oslavje, Madonnina d'Oslavia 3
Tel. (0481) 535153, fax 536705

FIEGL

Oslavje, Lenzuolo Bianco 1
Tel. (0481) 31072, fax 534436

SONČNA *Brda* NAS VABIJO